

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Regionala
Hunedoara-Deva

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

Specialiști la nivelul cerințelor agriculturii

de prof. dr. Olga Săvulescu

Elogiul frumuseții

de Dan Grigorescu

Controlul de calitate la filatura „Dacia” din București

**Unda de șoc,
rivala
țințarului**

**De unde
au venit
„pieile
roșii“?**

În vârtejul jocului...

Artiștii amatori Tamara Juboirova și Eduard Lukaneț din Moscova

ANUL XXI

28

(1060)

9 iulie 1965

12 pagini, 1 leu

INDUSTRIE ALIMENTARĂ

Bogata cămară a oceanelor

Pescuitul, o indeletnicire veche de cînd lumea... Folosindu-se la început de primitivele sulii sau de undița cu momeală, pentru ca în zilele noastre să utilizeze uriașele taliene, unele atingînd pînă la 100 km lungime sau modernele traulere, adevărate uzine plutitoare, omul și-a procurat de-a lungul timpurilor o bună parte din hrana necesară existenței din bogata cămară pe care i-o țineau la dispoziție adîncurile mărilor și oceanelor.

Dar iată că, astăzi, necesitățile în hrană ale omenirii au sporit progresiv cu creșterea populației, așa că tehnica folosită pînă acum în industria pescuitului a început să se dovedească, prin rezultatele obținute, necorespunzătoare. Avizați, specialiștii s-au străduit să pună la punct tehnici și sisteme noi. Printre ele se numără pescuitul tonilor, de pildă, cu ajutorul momelii vii, cu pești artificiali imitînd la perfecție sardelele și avînd mirosul specific al acestora, cu baraje sau plase speciale destinate capturării speciilor gregare, adică a peștilor care se deplasează în bancuri etc. În afara rezultatelor obținute, unele dintre aceste sisteme prezintă avantajul că nu secătuesc apele mărilor.

Printre mijloacele folosite pentru creșterea randamentului pescuitului se numără și șalutajul, care furnizează cele mai mari cantități de pește. Șalutierul cu năvodul lui și cu tehnica cu care este dotat poate fi comparat cu un uriaș animal care, în noaptea adîncurilor marine se tirăște pe fund cu botul larg deschis, înhățînd prada. Deschiderea „gurii” poate atinge 35 m la un corp de 50 m. Un „git-lej”, un „spate”, „aripi”, „brațe” și „false brațe”, iată în mare care este anatomia acestui monstru mecanic care se deplasează cu o viteză de 3,5—4 noduri pe oră. Șalutierul zgîrie fundul și inspăimîntă peștele, care n-are cum să scape. Dacă se ridică spre suprafață sau se îndepărtează, botul îl ajunge din urmă și-l înghite. Principalul e ca nava să urmeze o linie batimetrică, adică să meargă după un anumit tip de apă. Se știe că apa e dispusă în pături care nu se amestecă, cu salinitate și temperatură diferite, fiecare din ele avînd propria ei faună. Pentru toni, de exemplu, obișnuiți cu o temperatură de +10—+14 grade, a pătrunde în ape mai reci de +2—+6 grade ar echivala cu o sinucidere.

Așadar, observarea, cunoașterea legilor esențiale ale circulației apelor oceanice conduce astăzi tehnicile de depistare a bancurilor de pește. Actualmente, pescuitul „cu termometrul” a devenit o activitate metodică iar institutele științifice ale națiunilor măritime, printre care și Uniunea Sovietică, lucrează la întocmirea unor hărți speciale, sezoniere, care să conducă pescarii direct la țintă.

Această exploatare masivă însă, va duce cu timpul la secătuirea bancurilor de pești urmărte cu predilecție în apropierea coastelor unde se produce și procesul de înmulțire. E drept, încă de pe la începutul secolului nostru, oceanografil au făcut în această privință unele recomandări, printre care lărgirea ochiurilor plascelor pentru ca peștii imaturi să poată scăpa, sau protejarea rezervațiilor destinate înmulțirii din apropierea coastelor, dar aceste măsuri s-au dovedit insuficiente.

În zilele noastre, pescuitul rațional și revoluționarea tehnicii folosite în exploatarea au devenit probleme actuale. Studiind situația, specialiștii au recomandat pescuitul în plin ocean și părăsirea zonelor de mică adîncime, pentru ca diferitele specii să poată din nou veni acolo să se reproducă și să se dezvolte. Dar

măsura aceasta atrage după sine modificarea unora dintre tehnici, căci pescuitul prin simplu șalutaj nu mai e posibil în abisuri.

Așa s-a născut ideea șalutajului „pelagic”, care a dat unele rezultate pozitive în marile concentrații de heringi. Asemenea experiențe au avut loc îndeosebi în Uniunea Sovietică. Aici au fost încercate așa-numitele „pompe de pești”, niște puternice aspiratoare funcționînd în apropierea suprafeței. Apare, însă, inconvenientul că aspiratorul nu dă randament decât în cazul unor bancuri foarte dense de pești. Așadar, care poate fi soluția?

Pătrunderea în largul și adîncurile mărilor și oceanelor, recomandă specialiștii! Va trebui să fie concepută o mașină activă și nu pasivă ca năvodul, care să acționeze ca o ființă vie, ca un animal de pradă, cibernetic, capabil să urmărească și să vîneze. O mașină cu osatură metalică îmbrăcată cu plase și cu două motoare electrice care să-i asigure propulsia. Într-o primă fază ea va fi teleghidată de o navă-uzină aflată la suprafață, pentru ca în faza următoare să devină autonomă, ultrasunetele servindu-i de detectori. Și cum majoritatea peștilor dispun de un fototropism pozitiv, proiectoarele plasate în față vor atrage prada în capcană în cantități imense. Transpus în viață, proiectul prezentat mai sus va popula din nou apele și va umple cu belșug de pește mările și oceanele.

Al. Brătescu

CONSTRUCȚII

Cu 12 și 20 de etaje

Acum doisprezece ani, pe Colinele Lenin din Moscova și-au deschis porțile clădirile impunătoare din piatră albă ale Palatului Științei. Iar zilele trecute a fost aprobat proiectul unui nou edificiu cu douăsprezece etaje care urmează să fie construit în vecinătatea celebrei instituții de învățămînt. În felul acesta, „vechilor locatari” din sud-vestul Moscovei li se vor alătura o serie de facultăți umanistice, formînd împreună un complex unitar. Noua clădire va fi înzestrată cu sute de săli de curs, cabinete științifice și laboratoare, utilate după ultimul cuvînt al tehnicii. Iată numai două cifre grăitoare: fațada principală a clădirii va avea o lungime de 200 de metri iar volumul ei va fi de 175 000 de metri cubi.

Tot în raionul de sud-vest al capitalei sovietice, dar la celălalt capăt al lui, unde se află cvartalul nr. 22 din cartierul Novie Ceriomușki, se va construi în scurtă vreme clădirea Bibliotecii fundamentale a Academiei de Științe a U.R.S.S. La început depozitele vor adăposti numai șapte milioane de volume, dar cu timpul capacitatea lor se va dubla.

În imediata vecinătate a acestei instituții științifice se proiectează construirea unui alt edificiu monumental, Biblioteca centrală medicală, care va dispune de două milioane de volume, cuprinzînd tot ceea ce s-a scris pe teme medicale în U.R.S.S. și în străinătate, precum și publicații periodice și manuscrise unice. Spre deosebire de tipul vechi de bibliotecă, aici depozitele nu vor avea pereti care să comunice cu exteriorul. Cu alte cuvinte, cărțile vor fi aranjate într-o

facupere special amenajată în interiorul clădirii în așa fel încît în împărăția stelațelor metalice să nu poată pătrunde razele soarelui, asigurîndu-se astfel păstrarea lor în cele mai bune condițiuni. Iar principala sală de lectură se proiectează a fi construită fără obișnuitele ferestre laterale. Observațiile au arătat că în felul acesta cititorii se vor putea concentra mai mult asupra studiului. Cine va dori să admire natura va putea trece într-un hol învecinat, ale cărui ferestre vor da într-un parc splendid.

Am amintit aici doar despre două clădiri noi din cvartalul nr. 22. Dar ele vor fi mai multe. În noul peisaj se va încadra armonios și turnul cu douăzeci de etaje al Institutului de economie mondială al Academiei de Științe a U.R.S.S., al cărui proiect se află în curs de elaborare, precum și alte instituții care vor transforma unul din cvartalele cartierului Novie Ceriomușki într-un mare centru științific.

Case călătoare

Casa are mai multe încăperi: dormitor, sufragerie, încă o cameră pentru odihnă, vestibul, bucătărie, verandă, în total 24,8 metri pătrați. Nu-i lipsește nici instalația sanitară. Și toluși nu este o casă obișnuită. Ea vine să rivalizeze cu vagoanele folosite ca locuințe de către tractoriști, constructori etc. Dar pentru a lua locul vagoanelor, ușor de mutat dintr-un loc într-altul, e nevoie ca locuințele să fie transportabile. Noua creație a Uzinei de prelucrare a lemnului din Volgograd intrunește și această condiție: poate fi lesne încărcată pe o platformă de cale ferată, un șlep sau pe un cărucior remorcat de orice camion sau tractor. Montatul ei durează numai patru ore.

La început a fost doar un prototip. Dar n-a putut rămîne prea multă vreme unicat. După ce a cîștigat pe merit medalia de argint a Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S., casa a devenit alit de populară și de solicitată încît a fost nevoie să intre cit mai grabnic în producția de serie. Astăzi uzina produce două case pe zi.

Cele 500 de locuințe construite anul trecut au intrat în posesia constructorilor de centrale electrice din Belorusia, Ucraina, Daghestan și din alte regiuni ale U.R.S.S. Dar întreprinderea primește neconținut noi cereri. Pentru a le face mai ușor față, începînd cu anul acesta uzina produce nu numai case de locuit dispartate, ci așezări întregi — pentru circa 450 de locuitori. Ele vor avea case pentru familii, cîmine pentru burlaci, cantine, baie, spălătorie, creșă și cîmin, punct sanitar, magazin, centru de radioficare și centrală telefonică automată. O asemenea așezare poate fi montată în cel mult douăzeci de zile.

PENTRU UZUL CURENT

Un tîrg — examen

Presă sovietică publică ample informații despre tîrgul de mostre inter-republican, deschis zilele trecute în parcul Gorki și Casa Armatei Sovietice și destinat să faciliteze contractele între organizațiile comerciale și industrie pentru furnizarea de produse de uz curent.

Printre noile produse ce vor intra curînd în magazinele sovietice sînt cîtate astfel noi tipuri de frigiere, prezentate de 26 de uzine, circa o sută de modele de mașini de spălat și un mare număr de aparate, printre care cele de preparat coccituri din lapte, suc de fructe și înghețată, un ascuțitor electric pentru cuțite și foarfeci, un uscător electric pentru rufe, circa șase sute de modele de corpuri de iluminat etc.

La Casa Armatei Sovietice sînt expuse noile televizoare, magnetofone, aparate de radio (tradiționale și cu transistori), aparate fotografice și camere de cinema, instrumente muzicale, ceasuri etc. După cum arată ziarele sovietice, o bună parte din aceste mostre — ca bunăoară aparatul fotografic „Kiev-11” sau frigiderul „Biriua” — nu au nimic de invidiat celor mai bune produse de peste hotare.

Opinia publică din U.R.S.S. — afirmă aceleași surse — socotește tîrgul inter-republican de mostre ca un adevărat examen, la care examinatorii sînt reprezentanții comerțului ce vor avea, însă, la rîndul lor de răspuns în fața unor judecători și mai severi: cumpărătorii.

actualitatea

TRANSPORTURI

Expresul înaripat

Expresul „Aurora”, cel mai rapid tren din Uniunea Sovietică, care acoperă distanța Moscova-Leningrad în mai puțin de cinci ore, dezvoltînd o viteză de 180 de kilometri pe oră, este cea mai recentă surpriză oferită călătorilor sovietici.

Trenul înaripat, cum a fost numit de constructorii expresului, este rodul activității neobosite depuse de specialiștii în vederea îmbunătățirii continue a transportului interurban și urban. În această ordine de idei să ne oprim puțin asupra realizărilor pe care le vor obține în următorii cinci-șase ani proiectanții din Leningrad. În momentul de față, traversarea cu tramvaiul a orașului de pe Neva ia mai bine de o oră, căci viteza medie a acestui mijloc de transport abia atinge 17 kilometri pe oră. Ceva mai repede merg autobuzele și troleibuzele, dar nici ele nu satisfac necesitățile populației. De aceea, peste cinci-șase ani pe străzile orașului vor circula tramvaie cu șase osii, cu o viteză de peste 30 de kilometri pe oră și o capacitate de 300 de persoane. În punctele aglomerate, în care se încruci-

Fără cuvinte

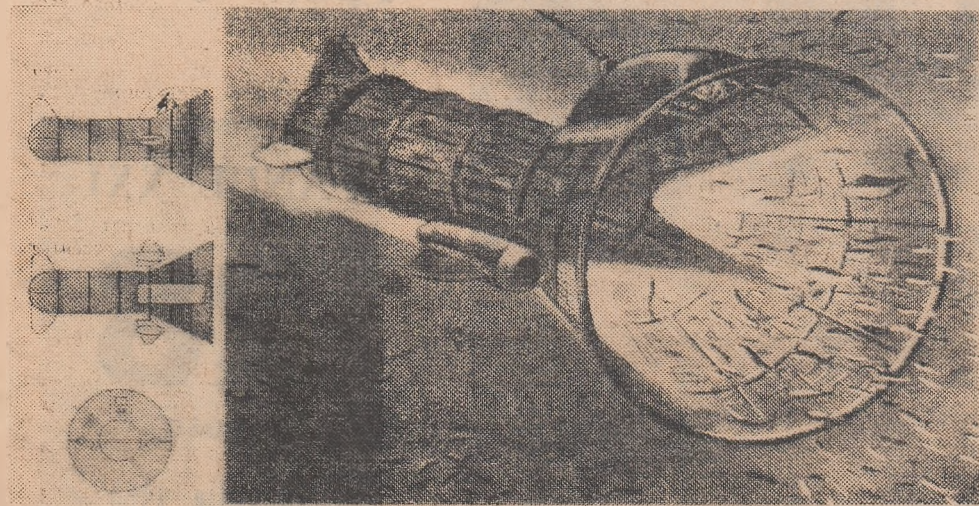
șează linii de trecere pentru pietoni, autobuze și troleibuze, vor fi construite pasaje subterane pentru tramvaie.

Tramvaiul subteran, rapid și încăpător, va suferi modificări esențiale în construcția materialului rulant și a dimensiunilor. Într-o perspectivă mai depărtată, adică după 1970 se vor folosi vagoane cu opt osii, tramvaiele atingînd o capacitate de pînă la 700 de călători.

O mare dezvoltare o vor lua și monoraiurile. Aerodinamicele trenuri argintii vor zbura deasupra pămîntului cu 150 de kilometri pe oră. Monoraiurile vor fi introduse în primul rînd la Moscova, Leningrad și Kiev. Planul general de dezvoltare a Leningradului prevede construirea unor linii monorail cu o lungime totală de 86 de kilometri.

Principala preocupare a lucrătorilor din transportul fără sine este de a crea o garnitură de mijloace de locomotie încăpătoare și confortabile. Ceea ce e valabil în primul rînd pentru autobuze. În următorii ani parcul de autobuze din Leningrad va fi dotat cu câteva tipuri noi. Unul, fabricat la uzina Likin, are o capacitate de 110 persoane și poate dezvolta o viteză medie de 65 de kilometri pe oră. Cam aceleași caracteristici vor avea și autobuzele fabricate la uzina din Lvov.

Institutul de resort din Leningrad a elaborat documentația tehnică pentru automatizarea conducerii trenurilor care circula pe liniile de metrou, măsura care prezintă o serie de avantaje, între care reducerea personalului de deservire, respectarea cit mai exactă a graficului etc.

O mașină activă, capabilă să evolueze în adîncuri cu viteze lente care să nu sperie peștii, cu motoare lucrînd prin aspirație, asigurînd nu numai înaintarea dar și orientarea și deplasarea în înălțime, cu reflectoare servînd drept momelă...

Acesta este năvodul viitorului.

Pe marginea proiectelor de Directive

ale Congresului al IV-lea

al partidului

Specialiști la nivelul cerințelor agriculturii

Prof. dr. Olga Săvulescu
Catedra de patologie vegetală
Facultatea de biologie din București

În agricultura noastră socialistă, perioada dintre anii 1960—1965 a fost o perioadă de profunde transformări, de introducere și extindere a metodelor agrotehnice moderne, de mecanizare din ce în ce mai largă a lucrărilor agricole, de aplicare a rezultatelor obținute în cercetarea științifică, de dezvoltare continuă a gospodăriilor agricole de stat și de întărire a cooperativelor agricole de producție. Ca rezultat al acestor eforturi multilaterale s-a realizat o creștere de peste 12 la sută a producției medii de cereale și aceasta chiar în condițiile unor ani în care factorii climatici au fost mai puțin favorabili, s-au extins considerabil culturile de plante tehnice iar întinse suprafețe de teren, odinioară neproductive, au fost transformate în plantații de vii și livezi roditoare.

Studiind capitolul din proiectul de Directive al Congresului al IV-lea al partidului referitor la dezvoltarea agriculturii ne-am dat seama că se poate realiza mai mult și mai bine și că și acestui sector de producție i se deschid largi perspective de progres. În primul rând, cele peste 35 de miliarde de lei pe care agricultura le va primi pentru investiții îi vor asigura dezvoltarea unei puternice baze tehnico-materiale. Pe această bază se prevede o creștere globală a producției agricole cu circa 20 la sută față de media anilor precedenți. Obiective importante sînt precizate în vederea creșterii producției de plante tehnice, extinderii culturii legumelor, vișei de vîsc (pe 35 mii de hectare) și pomilor fructiferi (pe 80 mii de hectare). Și tot între anii 1965—1970 o considerabilă creștere o va cunoaște și producția animală, atît prin sporirea cantitativă a șeptelului, cît și prin îmbunătățirea raselor.

Progresele în agricultură depind, însă, într-o foarte mare măsură de perfecționarea metodelor și tehnicii aplicate. Mecanizarea complexă a lucrărilor agricole, chimizarea tot mai intensă a agriculturii prin creșterea cantității de îngrășăminte și de produse fitofarmaceutice folosite pentru combaterea dăunătorilor și diverselor boli, extinderea suprafețelor culturilor irigate, introducerea și extinderea în cultură a unor soiuri de plante productive, de calitate superioară și totodată bine adaptate condițiilor de sol și climă ale diferitelor regiuni ale țării, acestea sînt căile

prin care se va putea asigura o dezvoltare corespunzătoare unei agriculturii socialiste.

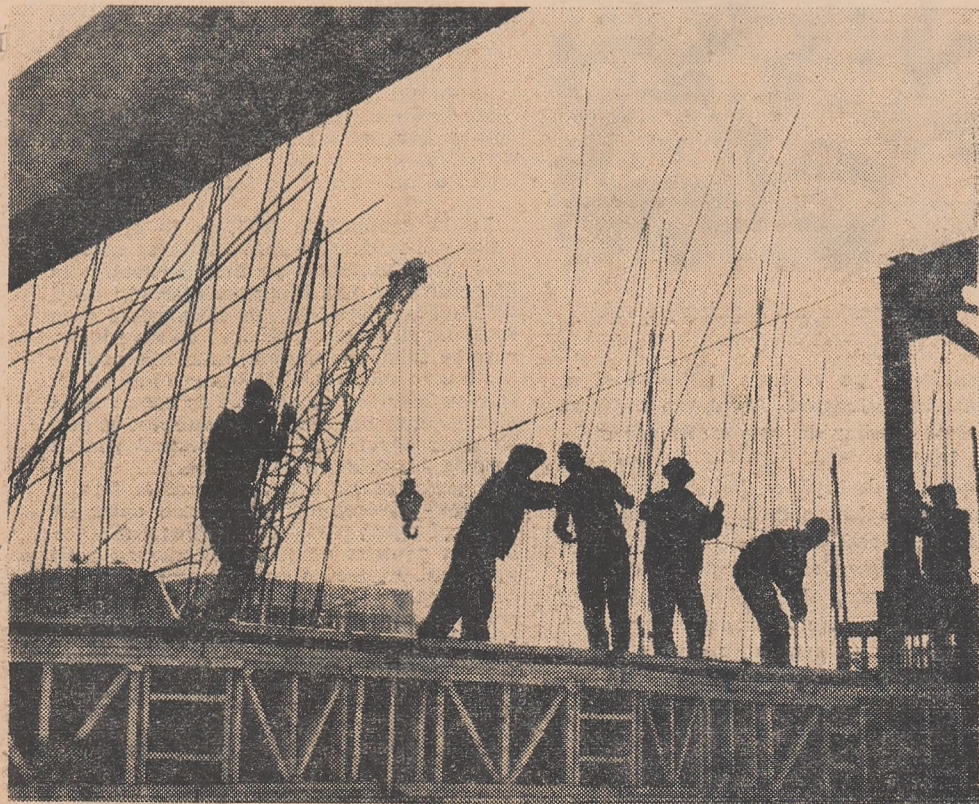
Așadar, pentru atingerea țelurilor precizate în proiectul de Directive în ce privește progresul agriculturii, un rol important revine cercetărilor științifice și aplicării rezultatelor acestor cercetări în producție. Sprijinul deosebit din partea partidului și statului de care se bucură Institutul central de cercetări agricole, ca de altfel și celelalte institute științifice care depind de Consiliul Superior al Agriculturii, determină pe cercetătorii care muncesc în acest domeniu să-și perfecționeze metodele de lucru, să le adapteze cît mai bine noilor cerințe, să obțină soiuri de plante și rase de animale cît mai productive și mai bine adaptate, să îmbunătățească metodele de cultură a plantelor și de creștere a animalelor în condițiile concrete ale țării noastre.

Și învățămîntului superior îi revin îndatoriri importante în această privință. El are sarcina să formeze cadre de specialiști bine pregătiți care să asigure progresul cercetării științifice în viitor, capabili să organizeze și să conducă cu pricepere munca în gospodăriile de stat și în cooperativele agricole de producție. Tinerii ingineri agronomi care se pregătesc în institutele din țara noastră au misiunea de mare cinste și răspundere de a contribui la îndeplinirea deplină a Directivelor celui de-al IV-lea Congres al partidului. La rîndul lor, biologii își vor aduce de asemenea partea lor de contribuție în acest domeniu, preocupîndu-se de cunoașterea și valorificarea mai bună a resurselor naturale ale florei și faunei din țara noastră, de studierea atentă a biologiei plantelor de cultură, de cunoașterea și combaterea bolilor, paraziților și dăunătorilor care afectează cantitatea și calitatea producției vegetale și animale.

În ce ne privește pe noi, cei care lucrăm în învățămînt sau în cercetarea științifică dintr-unul din domeniile legate de dezvoltarea agriculturii, analiza atentă și dezbaterile proiectului de Directive ne determină să verificăm, cu profund spirit de răspundere, rezultatele muncii noastre de pînă acum, să ne orientăm activitatea de viitor în așa fel, încît să corespundă pe deplin sarcinilor puse de partid și de statul nostru socialist.

Producția globală agricolă urmează să crească în perioada 1966—1970 cu circa 20 la sută față de media anilor 1961—1965, corespunzător unui ritm mediu anual de circa 3,5 la sută.

În următorii cinci ani se vor construi din fondurile statului circa 9.000 mii mp, adică circa 300.000 apartamente, cu circa 25 la sută mai multe decît în perioada 1961—1965.

Elogiul frumuseții

Dan Grigorescu

Proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. desenează în linii sigure un tablou cuprinzător al viitorului nostru. Stăm la prova unei temeinice înaintări. Cite versuri încă nescrise — dar a căror melodie a început să crească în gîndul poezilor — răsună în cuvintele acestor documente! Nu trebuie neapărat să fii specialist, inginer sau economist, ca să-ți dai seama de elanul și de spiritul realist care guvernează prevederile dezvoltării economiei românești pentru următorii cinci ani. Totul e limpede, optimismul nostru, al tuturor, se înalță pe o bază puternică.

Anii noștri au fost, deopotrivă, martorii întemeierii unei culturi de înalt prestigiu, cultura socialistă. Contopind elemente ale tradiției artistice a poporului nostru cu altele desprinse din înfăptuirile creației universale, arta noastră s-a afirmat în această perioadă ca o artă de o tonică exuberanță dar și de gravă meditație. Dedicată omului socialismului și faptelor sale, arta s-a dovedit a fi părtașă la realizările întregului popor.

În anii care vin, un peisaj încă mai vast, cu construcții și mai cutezătoare, ample orgi ale industriei, locuințe însoțite de bucurie, lanuri, livezi, se va oferi ochiului artistului plastic. Și avem toate temeiurile să așteptăm din această confruntare cu

realul opere de profundă substanță, în stare să însușească și să imobileze conștiințele oamenilor. Artistul va avea puțin-ța să înfățișeze un univers sufletesc mai larg al contemporanului său, portretele vor câștiga, negreșit, în complexitate.

La rîndul său, criticul de artă va avea de urmărit un orizont mai cuprinzător înăuntrul căruia se vor manifesta stiluri personale mai numeroase, mai variate. Pentru că, pe măsura unei realități complexe, arta care o înfățișează devine și ea mai bogată. Așa încît judecata critică va trebui să fie mai nuanțată, încărcată fiind de sensurile acestei epoci de avînt creator al României.

Istoricul de artă, la rîndul său, va deține elemente noi, decurgînd firesc din rezultatele cercetărilor științifice din alte sectoare ale istoriei și istoriei culturii, precum și din propriile cercetări, pentru valorificarea mai stăruitoare a artei noastre. Frumosul, care se statornicește tot mai hotărît în satele și în orașele României socialiste, va căpăta dimensiuni noi. Din această atmosferă creatoare se vor desprinde trăsături inedite, pentru a căror valorificare va fi reclamată contribuția pictorilor, sculptorilor, graficienilor, criticilor și esteticienilor.

Frumusețea epocii noastre se va afirma și mai larg. Făurarul ei e Partidul.

Dr. Richard Sorge

(Urmare din nr. trecut)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, este rechemat de la Șanghai la Moscova spre a i se încredința o nouă misiune, mult mai primejdioasă și anume aceea de a se stabili la Tokio în calitate de corespondent al unui ziar hitlerist.

În prealabil, însă, șefii săi hotărâse ca Richard Sorge să petreacă o vreme în Germania, spre a câștiga încrederea autorităților naziste. În septembrie 1933, Sorge sosește în Japonia și începe să ia legătura cu viitorii săi colaboratori și să înfrunte primele primejdii.

— Ai dreptate, dragul meu! — incuviință Tereza. Dar să știi că primul meu soț a fost arhitect. Din păcate, era prea tânăr când ne-am căsătorit și, în afară de asta, extrem de agasant. Toată ziua nu vorbea decât despre socialism. Pe scurt, era roșu. Până la urmă ciudățeniile lui m-au obosit și am divorțat.

— După cum văd ești o femeie hotărâtă — făcu Richard, întrebându-se ce atitudine să ia mai departe.

La München, Sorge fusese activist de partid. Într-o zi, tovarășii de acolo îl invitaseră într-o familie. Printre prietenii casei se afla și soțul Terezei. Tânărul arhitect conducea celula de partid de la o fabrică de bere. E adevărat că în seara aceea nu discutaseră probleme de partid. Toți băuseră vin și se distraseră. Dar poate că Tereza aflase mai târziu câte ceva de la soțul ei?

— Și cine-i fericitul pe care l-ai invrednicit cu atenția dumitale?

— Locotenent-colonelul Eugen Ott — rosti nepăsător Tereza.

— Sper că pe el nu-l pasionează utopiile socialiste? — întrebă Richard pe un ton cât mai firesc cu putință.

— Ah, dar ce-ți trece prin minte? În armata germană sînt numai oameni de nădejde. Soțul meu a venit aici ca stagiar militar. Acum nu e la Tokio; japonezii l-au invitat la niște manevre de artilerie. Când o să se întoarcă am să vă fac neapărat cunoștință. Sper să vă împăcați bine.

— Aș fi bucuros să-l cunosc pe domnul locotenent-colonel — răspunse Richard. — Mă tem, însă, că eu n-am să-i prea fiu pe plac. Militarii au tot felul de secrete și nu-i prea agreează pe ziariștii limbuți...

„Nu sînt prea multe surprize într-o singură seară?” — se întrebă Richard după ce se despărțiră de Tereza. Evident, dorea să-l cunoască pe locotenent-colonelul pe care japonezii îl invitau la manevrele lor. Dar ar fi fost mai bine ca cunoștința să nu se facă prin intermediul Terezei. Deși, în cursul discuției se încredințase că Tereza n-avea nici cea mai vagă idee despre motivele care-l aduseseră atunci la München, prefera totuși să ia legătura cu Ott direct, fără intermediari.

„Eugen Ott. Ott.” — repetă el, spre a-și întipări bine în minte numele. Pe atunci nu știa încă ce rol important avea să joace în viața lui soțul cunoștinței din München.

Într-o casă tipică japoneză

Mașina aștepta în fața intrării. Aritomi Mațukava se apropie de mașină și deschise portiera:

— Te rog, colega!

„Interesant, cum o să se termine toate astea?” — se întrebă Richard, în timp ce se instala comod pe bancheta de piele.

Mațukava dădu șoferului adresa lui de acasă. Apoi, întorcându-se spre Richard, începu să-i explice:

— Nu sînt decât cincisprezece minute de mers și după asta intri într-o lume nouă.

— Doar nu vrei să spui că în cincisprezece minute putem fi în Rusia Sovietică? — întrebă Richard în glumă.

— O, nu! Te asigur, dragă colega, casa mea nu seamănă deloc cu faimosul Kremlin — răspunse, glumind la rîndul lui, Mațukava.

Aritomi Mațukava, un bărbat energic, cu aspect tineresc, cu fața rotundă și părul tuns scurt, era unul din ziariștii japonezi pe care Richard îl cunoscuse în ultimul timp. Mațukava lucra la „Zi-zi”,

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(IX)

un ziar conservator destul de influent, care avea strînse legături cu partidul „Seiukai”, unul din cele mai vechi partide politice din Japonia.

Era un om vesel, inteligent și cu mult spirit de observație; își asumase singur rolul de ghid pe lângă Richard și, deși acesta refuzase politicos, îl însoțise de câteva ori în plimbări nocturne. Originar din Tokio, cunoștea la perfecție orașul. E adevărat că nu se pricepea la arhitectură, în schimb putea să spună numai-decît în ce cartier se afla o instituție sau alta, unde-și aveau sediul redacțiile ziarelor, băncile, ambasadetele, birourile comerciale. La început, Richard avusese nevoie de un însoțitor. Înainte cu câteva zile Mațukava îl invitase să cineze duminică la el. „Ai să vezi cum trăiesc japonezii la ei acasă. Cred c-o să-ți fie de folos în activitatea dumitale” — îl asigurase el pe Sorge.

„La urma urmei de ce să nu mă duc într-o casă tipică japoneză?” — se întrebă Richard și primise. Cu atît mai mult, cu cît dorea să-și verifice anumite bănuiele. Undeva, în cele mai ascunse cute ale sufletului lui, începuse să-l irite faptul că Mațukava dorea să-i cîștige cu orice preț încrederea. Uneori, insistentele lui îl sîcîiau. Iar într-o zi, în timp ce intrase în hotel, Richard îl văzuse pe ziarist discutînd ceva cu portarul.

La drept vorbind, o discuție în șoaptă cu portarul nu însemna încă nimic. Poate că Mațukava ținuse să-i atragă încă o dată atenția să aibă grijă ca prietenul său să fie bine servit.

Indiferent, însă, dacă lucrurile stăteau așa sau nu, Sorge voia să-l cunoască mai bine pe Mațukava. Ziarul „Zi-zi” avea strînse legături cu cele mai mari monopoliuri japoneze. Și Richard spera să poată căpăta de la Mațukava informații despre pregătirile de război ale industriei japoneze.

O fracțiune de secundă Richard tăcu. În fața ochilor se ivise pe neașteptate chipul Katiei. „Ce-o fi făcînd acum?...“

— Din păcate, n-am. Mă tem că nu sînt făcut pentru viața de familie.

— Ah, înțeleg. De ce să te arunci în riu dacă vrei numai să-ți potolesti setea? — observă malițios Mațukava.

Richard se încruntă. Era o glumă proastă.

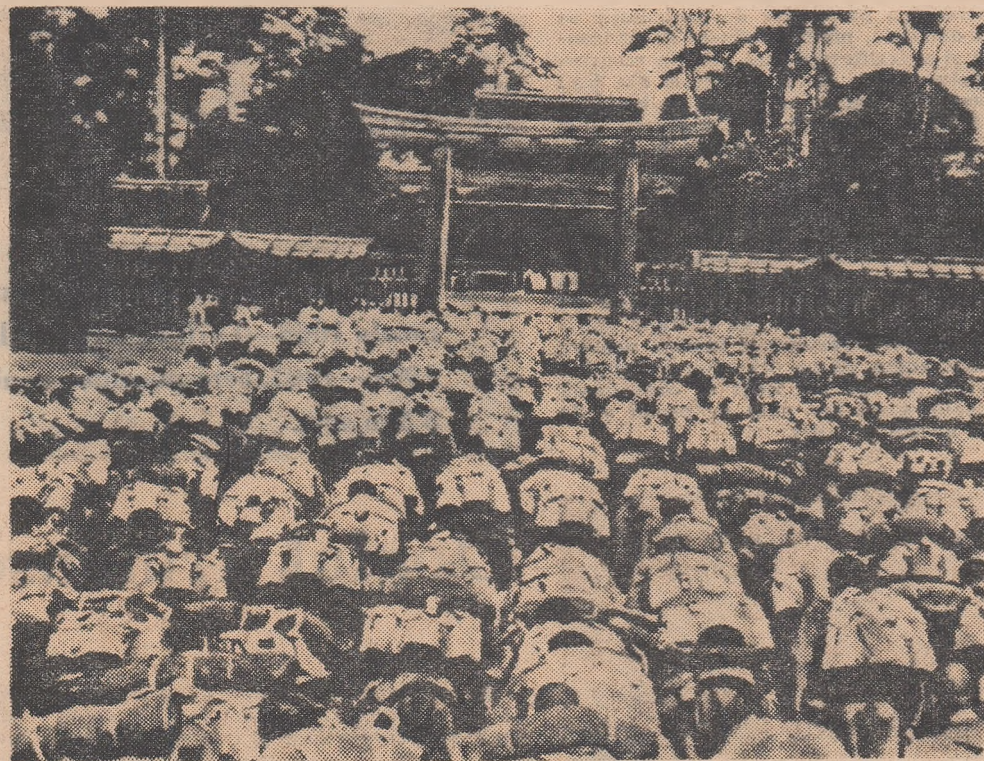
— Te înșeli, domnule Mațukava — rosti el. — Nu sînt partizanul acestei filozofii dar știu că femeile n-ar fi prea fericite să aibă soți pribegi ca mine.

În glasul lui Richard se simțea un regret atît de sincer încît interlocutorul lui se grăbi să-și ceară scuze pentru lipsa de tact de care dăduse dovadă și, încercînd să repare gafa, reveni la tema inițială a discuției:

— Noi locuim ca în țările calde, în care te odihnești pe o verandă încăpătoare, stai la soare și mai schimbi cîteva vorbe cu vecinii, de care te desparte numai o grădiniță cu flori și păsărele. Casa unui japonez este un refugiu în care poți găsi oricînd liniște. Acum, scumpe coleg, te poți convinge singur de asta.

Și Mațukava împinse o ușă și intrară într-un antreu mare, luminos. În încăpere nu era nimeni. Lîngă prag se aflau două perechi de papuci moi, de catifea. Richard se descălță de ghețe. În Japonia nu se intră în case cu încălțămîntea de stradă.

Cina fu delicioasă. Richard nu mai prididea cu laudele. Doamna Mațukava era, într-adevăr, o gospodină desăvîrșită. Bucatele se succedau unele după altele: pește, crevete, pasăre, ridichi, ciuperci, mîdăcițe de bambus tînăr și multe altele, toate apetisante și misterioase. Din cînd în cînd, gazda turna în ceșcuța de porțelan a oaspetelui sake cald. După desert, doamna Mațukava aduse servețele umede și bineîncălzite cu care comensii își șterseră fața și miinile.

Înainte de atac: fascismul japonez folosea slujbele divine pentru a-i fanatiza pe soldați

După ce străbătu un labirint de străduțe înguste, mașina stopă în fața unui gard scund de piatră.

Mațukava deschise portiera și îl conduse pe Richard pe o aleie pardosită cu pietre lucioase de culoare verde.

— Casa englezului, se spune, este fortăreața lui — continuă gazda. Casa japonezilor n-are asemenea destinație. E deschisă spre toate cele patru vînturi și soarele intră pînă în cele mai depărtate unghere. E destul să scoți pereții mobili și toate camerele se transformă într-o singură încăpere. Pe de altă parte, e adevărat că într-o asemenea casă nu poți să găsești un colțisor în care să te retragi. Dar într-o familie unită nici nu prea e nevoie de așa ceva. Aveți și dumneavoastră familie, domnule Sorge?

Apoi ieșiră pe veranda spațioasă și se așezară în șezlonguri. Aerul era încărcat de aroma florilor de noapte. Pe cer strălucua luna.

Mațukava destupă o sticlă și turnă în pahare un lichid gălbui. Bucățelele de gheață se loviră de pereții paharelor.

— Recunoaște, dragă colega — rupse tăcerea Mațukava, oferind un pahar lui Richard — că după asemenea întîlnire cu majestatea sa natura nu e prea plăcut să te izolezi între patru pereți.

— Ai dreptate — incuviință Richard. — M-am cam săturat de confortul cosmopolit al hotelurilor de soial lui „Teikoku”. În ciuda luxului lor, nu sînt decît niște colivii de beton, în care nu te simți niciodată ca acasă.

— Da, da, te înțeleg foarte bine! — în-

cuviință Mațukava. Eu n-aș putea duce asemenea viață nici măcar o săptămînă.

— După cum se vede, nici nu te amenință o asemenea primejdie — făcu Richard. Iar dacă vreodată ar trebui să poposești în vreun hotel, cred că n-ai avea neplăcerile la care sînt expus eu aproape zilnic.

— Nu ești bine servit?

— O, nu, serviciul e ireproșabil. Dar ce-ai spune dacă, în lipsa dumitale, ți s-ar cotrobăi mereu prin lucruri și nu s-ar face nici măcar cel mai mic efort de a șterge urmele?

— Dar e revoltător! — izbucni Mațukava. Poliția noastră crede că lumea e alcătuită numai din spioni. Sigur, avem mulți dușmani, dar nu se poate ca orice străin să fie considerat un agent. Chiar miine am să telefonez la hotel în numele redacției și am să cer să se pună capăt acestui abuz. Auzi, să fii bănuț tocmai dumneata, un național-socialist german? Ce prostie!

— Mă îndatorezi mult — rosti Richard. Și sper că n-o să-ți fie prea greu. Îl cunoști doar pe portarul nostru. Dacă n-o să-ți poată fi de folos, măcar să spună cui trebuie să mă adresez.

— Dar de ce crezi că îl cunoștii pe portar? — întrebă descumpănit Mațukava.

— Te-am văzut acum cîva timp vorbind cu el amical și mi-am spus că sînteti buni prieteni.

Mațukava ridică paharul la gură dar se înecă.

— Cred că te înșeli, dragă Richard — rosti el, încercînd să-și ascundă turburarea. — Ea nu, mi se pare că, într-adevăr, am trecut pe la hotel să cumpăr niște felicitări — se corectă el grăbit. — Acum vreo două săptămîni. În ajunul așezării zilei de naștere a soacrei.

„Bun pretext!” — se gîndi Richard. Dar acum nu se mai îndoaia că discuția dintre Mațukava și portar nu era întîmplătoare.

Reîntîlnire cu un vechi prieten

Sedeau pe nisipul fin, încălzit de razele fierbinți ale soarelui. Valurile mici se rostogoleau lenș peste pietrișul mărunț de pe fîrm.

De la ultima lor întîlnire trecuseră aproape trei ani. Atunci, cînd își luaseră rămas bun, Richard nu crezuse că drumurile li se vor mai încrucișa vreodată. Același sentiment îl avusese și Ozaka care, la despărțire, îi spusese lui Richard:

— Nu sper să ne revedem curînd. Vreau însă să știi că în Japonia ai un prieten sincer.

Și iată-i din nou împreună. Sorge își amintea extrem de clar, în toate amănuntele, seara care le legase soarta. Întîmplarea avusese loc la Șanghai, orașul în care primise botezul focului ca agent al serviciului de informații...

La 18 septembrie 1931, pe la ora zece seara, un revizor de cale ferată se afla în exercițiul funcțiunii pe linia feroviară din Manciuria de sud, la cîteva kilometri nord de Mukden. Deodată, în întunericul care începuse să doboare, observă cîteva siluete, care se foiau în preajma unui mic pod de peste un rîuleț secăt. Revizorul iuți pasul. Dar nu izbuti să se apropie de necunoscuții căci peste cîteva secunde podul sări în aer. Explozia servi apoi drept semnal pentru invazia Japoniei în Manciuria.

Japonia, căreia îi aparținea calea ferată, prezentă diversiunea organizată chiar de ea drept opera partizanilor chinezi și o folosi ca pretext pentru dezlănțuirea unei agresiuni. În decurs de patruzeci și opt de ore trupele japoneze ocupară toată Manciuria de sud, inclusiv Mukdenul, Andunul, Cianciunul și alte mari orașe din nord-estul Chinei. Agresiunea era doar preludele marii epopei războinice din Oceanul Pacific, care avea să se sfîrșească abia peste un deceniu și jumătate, cu tragedia atomică de la Hiroshima și Nagasaki.

Serghei Goliakov
Vladimir Ponizovski

(Va urma)

CINEMA

Cum lucrează juriul

Festivalul filmului de la Moscova s-a deschis. Pentru spectatori el este o sărbătoare, o tribună a întrecerii creatoare. Insa pentru juriu insemnă zile de muncă încordată; e adevărat, o muncă interesantă, pasionantă, dar înainte de toate muncă. De dimineața până noaptea nu facem decât să ne întilnim, să vizionăm, să discutăm, să apreciem.

Fiecare participant la festival dorește succesul filmului său, își apără propriile poziții. De aceea discuțiile se poartă la fel de pătimaș până în ultima zi, când juriul trebuie să dea verdictul definitiv.

Sophia Loren, interpreta principală a filmului „Căsătorie în stil italian”, prezentat de Italia la Festivalul de la Moscova

După care, bineînțeles, nu toți rămân mulțumiți.

Festivalul de la Moscova este socotit cel mai generos dintre toate competițiile similare. Așa să fie oare? Raportul dintre numărul premiilor și numărul pretențiilor corespunde cu raportul existent la celelalte festivaluri internaționale. Dar noi am vrea ca trăsătura principală a acordării premiilor să fie nu atât generozitatea, cât exigența, criteriile înalte exprimate limpede în deviza Festivalului filmului de la Moscova.

La timpul lor, tocmai aceste trăsături înalte, umaniste au hotărât succesul unor filme ca „Insula” al lui Kaneto Shindo și „Soarta unui om” al lui Serghei Bondarciuk. Ambele filme — fiecare în felul lui — au crescut din solul lor național, spiritual și estetic. În ele s-au descifrat destinația poporului respectiv, suferința, dar și forța lui, care l-a ajutat să învingă suferința, frumusețea lui sufletească.

Cu toată polemica purtată în jurul filmului „Opt și jumătate” al lui Federico Fellini, i s-a acordat Marele Premiu al Festivalului de la Moscova pentru deosebita creație regizorală, care reflectă lupta interioară a artistului în căutarea adevărului.

E încă cu totul prematur să vorbesc despre decizia juriului: concursul abia a început. N-am să ascund că aș dori succesul artei cinematografice sovietice la această mare competiție a filmului. Dar vreau să subliniez încă o dată că, în conformitate cu tradițiile Festivalului internațional al filmului de la Moscova, vom premia acele producții care pe lângă o

înaltă măiestrie profesională vor ști să exprime dragoste pentru om, înțelegere pentru om, grijă pentru om.

Serghei Gherasimov

Președintele juriului concursului de filme artistice

TEATRU

„De vânzare”

Teatrul „Sovremennik” din Moscova și-a încheiat stagiunea cu o premieră care a marcat debutul dramaturgiei al tinărului prozator Vasili Axionov (cunoscut publicului românesc ca autor al romanului „Colegii” și al scenariului filmului cu același titlu): spectacolul „De vânzare”.

Aceste cuvinte, scrise cu litere de-ochioapă, sub care urmează o lungă înșiruire de mărfuri, se pot citi pe ușa micului magazin alimentar în care domnește vânzătoarea Klava; certărețea și grosolana Klava, gata oricând să facă scandal cumpărătorului care „îi bate capul” pentru fleacuri în loc să ceară marfă scumpă și care pe de-asupra mai comite și imprudența de a aștepta restul.

Pe Klava o interpretează strălucit... Oleg Tabakov, care e și un foarte popular actor de film, ca și Mihail Kozakov, interpretul celui de al doilea rol principal, cinicul Jenea Kistocikin. Prin aceste două personaje, dramaturgul, regizorul Oleg Efremov, actorii au urmărit să demaște tipul cinicului și al arivistului modern, la care tot ce pentru ceilalți înseamnă înalte principii morale, devine obiect de vânzare-cumpărare, de speculă avantajoasă.

Dar niciodată, spune răspicat mesajul piesei, neîncrederea, reaua credință, dublitatea cinicului nu rezistă în fața gîndurilor și sentimentelor nobile ale oamenilor einști, apărătorii idealurilor celor mai înalte, care rămîn sarea vieții, temelii temeliiilor ei.

O distribuție strălucită — G. Frolov, N. Katașeva, E. Evstigneev, P. Șerbakov, O. Dal — dă replica interpreților principali. Decorurile, expresive, spirituale, trădînd un fin spirit de observație, sînt semnate de trio-ul A. Eliseev, P. Kirillov, M. Skobelev.

MUZICĂ

Crima lui Salieri

Priviți acest desen al lui Vrubel pentru tragedia lui Pușkin „Mozart și Salieri”. Și, dacă ați citit-o, încercați să vă amintiți de acest episod. La un moment dat Mozart spune:

— Geniu și crimă. Sînt două lucruri care se resping, nu?

Mozart și Salieri Desen de Vrubel

— Crezi? întrebă Salieri și strecoară otrava în cupa lui Mozart. Bea!
— În sănătatea ta, prietene! — Și Mozart dă pe gît vinul otrăvit.

Medicul chemat stabilește primul diagnostic care-i vine în minte: „Moarte provocată de o febră reumatică inflamatorie”, autoritățile vieneze îl îngroapă pe marele compozitor cu o grabă suspectă, într-o groapă comună despre care nimeni nu-și mai aduce apoi aminte unde se află. La Viena circulă, însă, cu stăruință zvonul că Mozart a fost otrăvit de capelmaistrul imperial Antonio Salieri...

Rememorînd această pagină tragică din istoria muzicii, ziarul „Leningradskaja Pravda” anunță că o sumă de documente și mărturii proaspăt scoase la iveală certifică că, într-adevăr, Salieri a săvîrșit cumpăta crimă.

Profesorul sovietic Igor Belza, care de douăzeci de ani aduna documente referitoare la moartea lui Mozart, a publicat în Buletinul Academiei de Științe o lucrare în care demonstrează fără putință de apel: Salieri a fost un asasin.

De altfel, chiar începuturile carierei lui muzicale — amintește profesorul Belza — au fost marcate de o faptă urîtă. Pe vremea aceea Parisul îl adora pe Gluck: Salieri, care nu izbutise să eștigne noto-

rietate, a lipit într-o bună zi afișe ce cheamau publicul la premiera operii „Danai-dele” prezentată ca fiind „de Gluck și Salieri”. Opera a plăcut, numele coautorului a început să fie reținut, dar nimeni nu bănuia că Gluck, care era pe moarte, n-avea nimic de-a face cu respectiva lucrare.

Ros de ambiție și invidie, Salieri nu se dădea în lături de la nimic pentru a încerca să-i înlăture din calea ascensiunii sale pe marii lui contemporani. Profesorul Belza arată, de pildă, că Beethoven scria odată că, printre adversarii lui din Viena, „Salieri e cel dintîi”. De asemenea, cînd Schubert — muritor de foame — a cerut o scrisoare de recomandare pentru o școală de muzică din Liubliana, Salieri nu l-a refuzat; dar recent a fost găsită și o a doua scrisoare, trimisă de Salieri numai-decît după prima, prin care el cerea conducerii școlii să nu-i incredințeze lui Schubert postul. Salieri făcea astfel tot ce-i stătea în putință ca să otrăvească viața rivalilor săi. Pe Mozart l-a otrăvit nu numai la figurat, ci și la propriu.

Studii medicale recente asupra simptomelor ultimei boli a lui Mozart nu lasă nici o îndoială — afirmă profesorul Belza — asupra faptului că compozitorul a fost otrăvit cu sublimat. Această otrăvă, se știe, este și mai toxică cînd e amestecată în vin.

De altfel, datele adunate de profesorul Belza dovedesc că Salieri n-a fost numai asasinul lui Mozart. Se pare că medicul care a stabilit falsul diagnostic asupra morții lui Mozart i-a făcut capelmaistrului și un alt serviciu, după cîtiva ani, stabilind un diagnostic similar cu ocazia morții soției sale...

Fenomenul Beatles

Faimosul cvartet vocal englez de muzică ușoară, cunoscut în întreaga lume sub pseudonimul colectiv de Beatles, formează în aceste zile obiectul unor discuții aprinse.

După decorarea lor cu „Ordinul Imperiului Britanic”, cîntăreții din Liverpool au stat în atenția ziarelor occidentale cu recentul lor turneu în Franța și Italia.

Cei patru creatori ai modei de interpretare zgomotoasă a muzicii ușoare au la activul lor doi ani de răsunătoare succese naționale și internaționale. Alături de americanul Elvis Presley, de francezul Johnny Halliday, de italianul Adriano Celentano și de alți cîtiva, ei sînt reprezentanții așa numitului fenomen „yê-yê”. Acest fenomen cuprinde în el nu numai anumite melodii, anumite maniere interpretative, ci chiar un anumit mod de a asculta. Căci nu numai cîntăreții fac pe scenă o nesăbuită risipă de energie și de temperament; nici spectatorii în sală nu se lasă mai prejos: ei „ascultă” oftînd, plîngînd, țipînd, iar cei mai slabi de înger chiar leșinînd.

În preajma începerii turneului, un ziarist italian scria: „Vin Beatles-ii! E ca și cum am spune: vine cicloul! Un cicloul care va trece întii peste Milano, apoi peste Genova și în fine peste Roma. Mii de tineri milanezi, genovezi, romani și din multe alte localități vecine vor suferi, cel puțin pentru cîteva ore, un șoc violent sub efectul acestui drog puternic, declanșator al celor mai ascunde instincte umane.”

Occupîndu-se de același fenomen „yê-yê”, J. P. Sartre scria că într-o serie de țări din Occident numeroși tineri sînt stăpîniți de o pasiune frenetică pentru muzică, înțelegă nu în semnificația ei tradițională, ci ca un element narcotizant și care în același timp rupe zăgăzurile celor mai intime sentimente; că la contactul cu această muzică tinerii se descătușează și se manifestă total, fără rezerve și fără pudoare. O pasiune eliberată de convenții, care poate fi explicată ca un fel de protest confuz și exagerat, dar care în orice caz denunță o insatisfacție, o neîncredere față de tot ce e convențional, prestabilit arbitrar în societatea în sinul căreia trăiesc.

P. Adulin

Un oaspete drag

În ultimii ani spectatorii uzbeki au avut multe contacte cu reprezentanții culturii muzicale românești. Exigentul public din Tașkent a aplaudat pe scena Teatrului academic de operă și balet „Alișer Navoi” artiști români renumiți, ca Arta Florescu, Octav Enigărescu, Maria Șindilăru. Spectacolele lor ne-au lăsat o neștersă amintire.

Recent, am făcut cunoștință cu încă o mesageră a artei lirice românești: Elena Dima-Toroiman, solistă a Teatrului de operă și balet din București.

Cine a avut ocazia să o asculte (procu-

rarea biletelor nu a fost deloc ușoară!) a fost cucerit de vocea minunată a cîntăreței. În rolul Aidei din opera cu același nume și al Leonorei din „Trubadurul”,

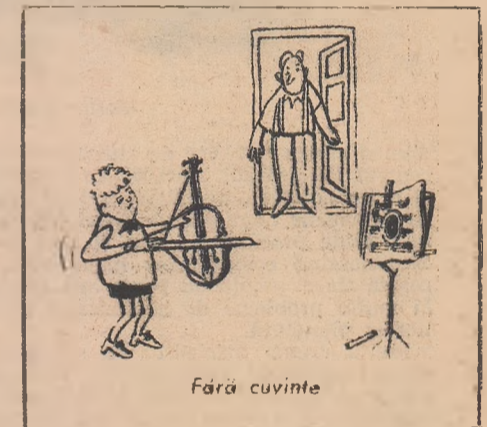

Elena Dima-Toroiman
Desen de R. Levițki

ambele de Verdi, ea s-a vădit o interpretă sensibilă, pe deplin stăpîna pe secretele artei lirice. Succesul cîntăreței a fost astfel pe deplin meritat.

Aș vrea să mai spun cîteva cuvinte despre interesanta întîlnire pe care Elena Dima-Toroiman a avut-o la Tașkent cu tinăra și talentata dirijoră Dilbar Abdurahmanova, care a condus cu inspirație și măiestrie spectacolul „Aida”. Colaborarea dintre cele două tinere artiste — cîntăreța română și prima femeie-dirijor din Uzbekistan, va rămîne desigur adînc gravată în amintirea amîndurora.

H. Altman

Fără cuvinte

PLASTICĂ

Turul lumii
cu o sută de cărți

Aduse cu camioanele de la Geneva la Hamburg și de acolo, mai departe, cu trenul, lăzile cu cărți, mostre de legături de artă, documente, autografe ale unor pictori din cei mai renumiți — în total 12 tone — au ajuns la Moscova. La Casa prieteniei din capitala sovietică, renumitul editor de cărți de artă Albert Skira prezintă realizările casei de editură care-i poartă numele de mai bine de trei decenii.

Prima lucrare tipărită de el și totodată prima „lovitură” au constituit-o „Meta-morfozele” lui Ovidiu, ilustrate cu desene de Picasso — care-și sărbătorea în acest fel original cea de-a cincizecea aniversare. Era în 1931. Un an mai tîrziu poemele lui Mallarmé vedeau lumina tiparului în editura Skira, însoțite de 29 *acva-forțe* purtînd semnătura lui Matisse. Astăzi, lucrările editate de Skira și care și-au cucerit un bine meritat renume în nenumărate țări sînt încadrate în șapte colecții dintre care amintim: „Marile secole ale picturii”, colecția „Artă, Idei, Istorie”, „Comoriile lumii”, „Gustul epocii noastre” etc. Fiecare dintre lucrări apare simultan în cinci limbi: franceză, germană, engleză, italiană și spaniolă. Din expoziția de la Moscova fac parte 100 de titluri încadrate în cele 7 colecții.

Care a fost ideea ce a stat la baza organizării acestei expoziții? O mărturisește Skira însuși: „Atracția pe care am constatat-o la oameni, în rîndul tineretului, intelectual sau nu, pentru lucrările de artă”. Fapt care l-a determinat de altfel să extindă itinerariul expoziției. „După Uniunea Sovietică, căreia îi revine meritul inițiativei — arată Skira — urmează Statele Unite, Anglia, Franța, Italia, Brazilia etc. și apoi ne vom întoarce la Geneva”. Într-un cuvînt, un tur al lumii pentru a prezenta o treime de secol de realizări în domeniul editurii lucrărilor de artă.

arta

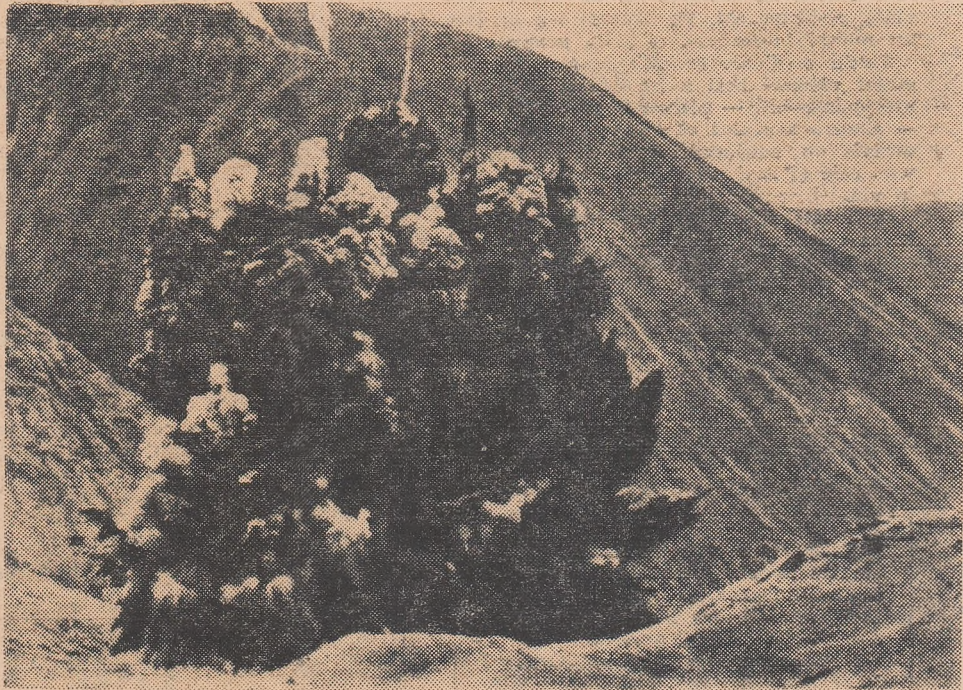
FIZICĂ

Unda de șoc, rivala țințarului

Cind se declanșează o explozie puternică iau naștere presiuni de milioane de atmosfere care se întâlnesc numai în adâncurile Pământului. După date recente, la 2.900 kilometri de suprafață, mai exact la limita de sus a nucleului terestru, pre-

tre cerești" cu Pământul și explozia provocată de această întâlnire.

Studierea metalelor și mineralelor la presiuni foarte înalte a dus la concluzii interesante în legătură cu structura și compoziția chimică a globului pământesc. O

Marile presiuni se nasc prin explozii

siunca atinge 1.400.000 de atmosfere iar în centrul Pământului 3.500.000 de atmosfere și o temperatură de câteva mii de grade. În adâncurile unor planete mari din sistemul solar presiunile sînt și mai mari. Necunoscînd comportarea materiei în această stare, știința nu poate afla răspuns la multe probleme de geofizică și astronomie planetară.

Multă vreme fizicienii au putut doar să-și imagineze comportarea unor substanțe la presiuni de sute de milioane de atmosfere și temperaturi de mii de grade. Ei întrevădeau că în aceste condiții, multe elemente chimice și compușii lor își pierd caracteristicile definitorii, învelișul lor electronic exterior este strivit și totul se transformă într-un „gaz” omogen. Le era, însă, cu neputință să prevadă ce densitate ar avea, să zicem, fierul sau siliciul dacă s-ar afla, la un moment dat, sub presiuni de trei sau chiar cinci milioane de atmosfere.

Pînă nu de mult omul n-a putut realiza în laborator presiuni atât de înalte. Recordul în acest domeniu a fost deținut răstimp de sute de ani de natură. (Să nu uităm că țințarul își împlință acul în pielea omului cu o putere egală cu zeci de mii de atmosfere). Abia acum câteva decenii au izbutit fizicienii să studieze într-o instalație fixă comportarea unor substanțe la presiunea de 100.000 de atmosfere.

Apoi au fost învinse, treptat, marile dificultăți legate de realizarea presiunilor foarte înalte și specialiștii au mai urcat o treaptă. Un grup de cercetători sovietici, îndrumat de Leonid Vereșceaghin, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., a obținut o presiune fixă de câteva sute de mii de atmosfere, folosind unde de șoc care iau naștere în procesul de defonare a substanțelor explozive. Undele de șoc accelerează un disc subțire de oțel care lovește cu viteză mare în „țință”, adică în substanța supusă cercetării. În momentul lovirii, discul este frînat brusc din care cauză ia naștere o presiune foarte înaltă.

În cursul experiențelor, viteza de zbor a discului proiectat a fost de 14 kilometri pe secundă, depășind deci prima viteză cosmică. Cercetătorii sovietici au putut studia astfel, cu ajutorul unor traductori electrici, densitățile și alte caracteristici ale mai multor metale supuse unor contracții de scurtă durată cuprinse între zeci de mii și câteva milioane de atmosfere.

Noile metode de obținere a unor presiuni foarte înalte au permis cercetătorilor să „privească” în zona exploziilor, să studieze viteza de propagare a undelor de explozie, să afle ce presiuni se nasc la detonarea tritolului și altor substanțe explozive.

S-a observat că la presiuni foarte mari densitatea substanței studiate se dublează fulgerător. Înseamnă că greutatea specifică a cuprului, de pildă, crește peste limita greutateii specifice a plumbului și chiar a mercurului în condiții normale. Folosind noua metodă, cercetătorii au putut reproduce tabloul ciocnirii unei „pie-

seamă de geologi și geofizicieni credeau că nucleul acestuia este alcătuit din fier și nichel iar mantia din minerale de tipul olivinei și enstatitului. Dimpotrivă, alții afirmă că straturile care alcătuiesc planeta noastră au o structură omogenă. Studiile făcute de cercetătorii sovietici cu ajutorul undelor de șoc au arătat că nucleul nu poate fi alcătuit numai din fier și nichel. El trebuie să cuprindă în mod obligatoriu și elemente mai ușoare ca sulf, siliciu și oxigenul în proporție de circa 15 la sută. Pe de altă parte, mineralele care alcătuiesc mantia trebuie să cuprindă neapărat cantități importante de fier.

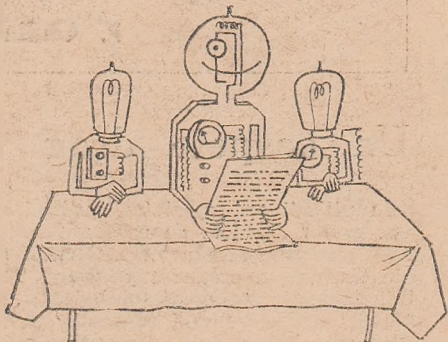
Sînt doar cîteva exemple de aplicare a undelor de șoc în fizica presiunilor înalte și foarte înalte. În viitor, presiunile foarte înalte vor accelera multe reacții chimice cunoscute și vor duce la sinteza unor compuși care pînă acum n-au putut fi încă obținuți.

ELECTRONICĂ

Un Joviu necruțător

La Leningrad, constructorii viitorului bazaj cosmic va fi amenajat pe riul Vahș din Tadjikistan și care va avea o înălțime de 304 metri, au întreprins o interesantă experiență. Ei au cerut unei mașini electronice să calculeze deformările pe care, eventual, de-a lungul anilor, ar putea să le sufere construcția susamintită.

Sarcina barajului la sol va fi uriașă: pînă la aproximativ 600 tone pe metrul pătrat! Lucrînd potrivit unui program stabilit de un grup de specialiști, mașina de calculat a oferit rezultatele tuturor

operațiilor în mai puțin de o săptămînă. Între altele, ea a indicat volumul deformărilor previzibile, secțiunile de mică rezistență ale barajului, precum și momentul în care dîminuarea acestei rezistențe ar putea deveni primejdioasă. Cum e și firesc, inginerii și tehnicienii constructori

sovietici vor ține întocmai seamă de prețioasele sfaturi date.

Tot la Leningrad, în urma experiențelor făcute, specialiștii au hotărît să nu mai construiască turbine hidraulice fără ca mai înainte respectivele proiecte să fi primit „viza” favorabilă a unei mașini cibernetice. Modelele reduse ale turbinelor propuse spre fabricare de ingineri nu vor fi admise în producție pînă ce un „juriu” electronic nu va hotărî care dintre ele oferă cele mai înalte calități din punct de vedere tehnic.

Cafeneaua automată

La început ai crede că e vorba de un laborator de electronică sau, cel puțin, de o bucătărie automatizată. Lămpi violete și verzi clipeșc pe pereți, pupitrele de comandă se iluminează, cifre se aprind și se sting, se aud semnale slabe. Vizitatorul este uimit de complicata aparatură pe care o vede, dar asta nu-l împiedică să se simtă atras de mesele pline de cești umplute cu cea mai excelentă cafea, de farfuriile cu gustări îmbietoare, de fotoliile comode. Cît despre obișnuința ciudatului local, aceștia se simt la largul lor, manevrează cu îndeminare butoane și manete pentru ca apoi să ia loc în fața ceștii cu cafea.

Localul pe care vi l-am prezentat nu este altceva decît cafeneaua studentescă recent înființată în apropierea Institutului de energetică din Moscova, iar distribuitorii automate sînt opera studenților. Ele servesc cafea, distribuie sandvișuri, porții de salată și băuturi răcoritoare, iar cînd cei distrați uită să-și ia restul, semnale discrete le atrag atenția.

BIOLOGIE

Ocazii pierdute

Printre multiplele denumiri date secolului nostru se află și cea de „eră a antibioticelor”, minunatele substanțe provenite din metabolismul unor celule vii care fie împiedică dezvoltarea multor bacterii, fie le omoară. Acțiunea antibacteriană a unor microorganisme — cu deosebire a mucegașurilor — era de fapt cunoscută cu o jumătate de secol înainte de descoperirea penicilinei, dar nu găsise suficient ecou pentru a se încerca aplicarea ei în practică.

Astfel, în 1879, bacteriologul De Bary din Strasbourg observase că „în culturi de microorganisme diferite numai unele sînt capabile să se dezvolte nestîmjenit, pe cînd altele cresc foarte prost sau nu cresc deloc”. Culturile lui De Bary erau însă mințate pe medii care ofereau suficientă hrană pentru toți germeni. Cercetătorul a presupus deci că unele microorganisme pot produce substanțe dăunătoare altora. El a numit acest fenomen antibioză și l-a opus simbiozei — conviețuirea unor organisme diferite în folosul reciproc. Biologia modernă a confirmat presupunerea lui De Bary. Antibioza mai poate fi concepută și ca o luptă între microbi, ale căror „arme” sînt antibioticele.

În 1877, doi ani înainte de observația lui De Bary, Pasteur și Joubert din Paris observau că anumite microorganisme pot împiedica creșterea germenilor dalaclului.

Chirurgul englez Lister, descoperitorul antiseptiei plăgilor, observase din întîmplare, căutînd un dezinfectant inofensiv, că pe mediile cu culturi difuze de mucegaș, dezvoltarea bacteriilor nu se mai făcea decît încet sau era chiar oprită.

În 1897 Ernest Duchesne și-a prezentat Academiei medicale militare din Lyon teza de doctorat cu titlul „Contribuție la studiul luptei microbilor pentru viață — influența reciprocă dintre mucegașii și microbi”. În ea arăta că soarecii infectați cu germeni periculoși rămîneau în viață dacă erau injectați cu o soluție din cultura de *Penicillium glaucum*. Descoperirea lui nu a stîrnit însă suficient interes în lumea științifică, iar el a împărtășit soarta multora din cei care descrieseră procesele antibacteriene, fiind dat uitării.

Pragul erei antibioticelor a fost trecut cu o observație întîmpltătoare, făcută de bacteriologul englez Alexander Fleming și despre care el a spus ulterior: „Dacă mîntea mea nu s-ar fi aflat atunci într-o stare deosebit de receptivă, nu i-aș fi acordat nici o atenție”. Una din plăcile pe care cultiva germenul puroiului, *Staphylococcus aureus*, prezenta o „impuritate” datorită unei colonii de mucegaș din genul *Penicillium*. Orice gospodină cunoaște cîmpurile albicioase și catifelate formate de această ciupercă pe alimente. *Penicillium* se dezvoltă ori de cite ori spori ei purtați de un curent de aer cad pe medii de cultură adecvate, lucru ce se poate întîmpla și într-un laborator bacteriologic, dar care aruncă o lumină destul de proastă asupra bacteriologului respectiv — după cum remarcă însuși Fleming cu umor.

Vi. Solodnikov

Știința

ASTRONOMIE

90 000 de universuri

Într-un articol publicat de curînd, savantul sovietic I. Șklovski arăta că astronomii au avut nevoie de mai bine de 2 000 de ani, pentru a-și face o idee destul de vagă despre dimensiunile reale ale Universului. Într-adevăr, cînd privești cerul, nu poți să-ți dai seama de distanțele existente în Univers. O imagine celebră în antichitate atribuia, încă pe vremea lui Hesiod, o atare înălțime bolții cerești, încît un ciocan lăsat să cadă de acolo se spunea că ar fi avut nevoie de o săptămînă ca să ajungă pe Pămînt. Această comparație care îi pune pe gînduri pe oamenii de acum 25 de secole, ni se pare astăzi derizorie. Știînd că viteza luminii este de 300 000 kilometri pe secundă, iată cum ar trebui concepute dimensiunile Universului, pe care îl cunoaștem de altfel atît de puțin:

— lumina Lunii ne parvine în ceva mai mult de o secundă,

— de la Soare, lumina face pînă la noi ceva mai mult de opt minute,

— de la planete, în funcție de poziția și depărtarea lor (cîci ele se deplasează), luminii îi trebuie ca să ajungă la Pămînt de la cîteva minute pînă la 4 ore (pentru Pluton, cea mai depărtată, care se găsește la peste 5 miliarde de kilometri de planeta noastră).

Ce se găsește dincolo de Pluton? Cale de alte sute și mii de miliarde de kilometri — nimic! Abia la circa 4 ani-lumină distanță, se află cea mai apropiată stea sau mai exact cele două, Alfa și Proxima, din constelația Centaurului. Acestea sînt, ca toate stelele, sori. Vreo 10 stele se află la cel puțin 15 ani-lumină. Toate celelalte se găsesc mai departe. Cele care formează Calea lactee, galaxia noastră, sînt adunate într-un fel de vîrtej circular. Lumina are nevoie de circa 200 000 ani pentru a o traversa. Numărul stelelor ei se cifrează la circa 200 miliarde.

Dincolo de această galaxie nu se mai găsește nimic pe un „teritoriu” de alte sute și sute de mii de ani-lumină. Apoi, la cîteva milioane de ani-lumină se află o altă galaxie, numîrînd tot circa 200 miliarde sori; este vorba de nebuloasa din Andromeda. Și așa în toate direcțiile, se află alte galaxii care, la rîndul lor, numără miliarde de sori. Englezul Mac Crea apreciază că 98 la sută din acești sori au planete în jurul lor, întocmai ca Terra.

Și dincolo de galaxii? Pînă acum astronomia optică și radio-astronomia au răspuns la această întrebare astfel: dincolo se află... alte galaxii. S-au numărat chiar 90 000 de galaxii, adică 90 000 de universuri. În fiecare din aceste galaxii, stelele și planetele se numără cu sutele de miliarde. O furnică în Sahara poate să creadă că acest pustiul este fără margini. Și nici această comparație nu este valabilă, căci omul față de Cosmos este cu mult mai mic decît o furnică raportată la Sahara. Astronomia modernă confirmă teza care consideră Universul ca infinit. Limitele, subliniază I. Șklovski, sînt numai ale cunoașterii noastre.

ASTRONAUTICĂ

Perspective în Cosmos

Prima conferință națională privind fizica spațiului cosmic, ținută recent la Moscova, s-a preocupat de examinarea rezultatelor studierii Cosmosului, precum și de perspectivele ce se deschid în această direcție.

Participanții la conferință au ascultat o sută de rapoarte științifice prezentând datele obținute prin mijlocirea seriei de sputnici „Cosmos”, a rachetelor geofizice, sputnicilor „Electron” etc. În același timp a fost subliniată și importanta contribuție adusă de cosmonauții sovietici în studierea spațiului circumterestru. De pildă, studiindu-se fotografiile luate de Valentina Nikolaeva-Tereșkova s-a stabilit că în jurul Pământului, la o altitudine de aproximativ 19 kilometri, există un strat de pulberi până acum necunoscut.

În cuvântul său, academiicianul Anatoli Blagonravov, președintele Comisiei pentru studierea și folosirea spațiului cosmic, a subliniat că, datorită succeselor obținute în construcția rachetelor, fizica cosmică dispune astăzi de posibilități de dezvoltare fără precedent. Datele obținute arată că între procesele care se produc în Soare și cele observate în jurul Pământului și în atmosfera acestuia există o strânsă legătură. În urma unor descoperiri făcute, a arătat academiicianul, ideile oamenilor de știință sovietici despre spațiul cosmic în imediata apropiere a Pământului s-au schimbat mult. E vorba de descoperirea „vântului solar” permanent, adică a unor gaze ionizate și supraîncălzite proiectate de Soare cu sute și mii de kilometri pe minut, a unei interacțiuni între acest „vânt” și câmpul magnetic al Pământului precum și de existența în apropierea globului terestru a unei gigantice capcane pentru particulele încărcate.

Date deosebit de importante au fost obținute și în ce privește magnetismul planetelor sistemului solar. Ele arată că Luna și Venus au, probabil, câmpuri magnetice foarte slabe. În ce privește Pământul, în urma acțiunii „vântului solar” câmpul geomagnetic este localizat la un spațiu limitat, care ar putea fi denumit magnetosfera Terrei.

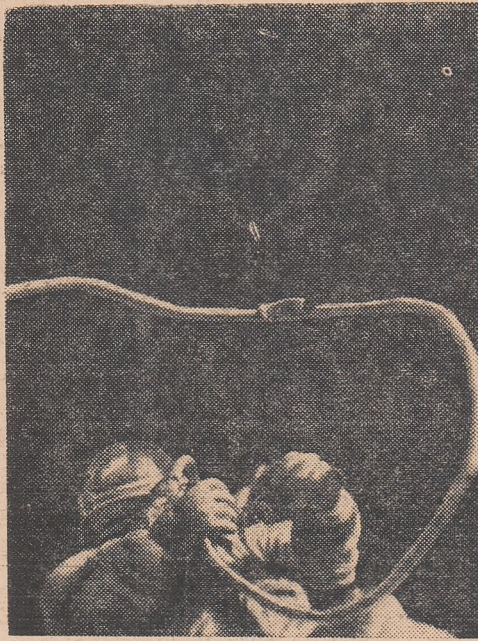
Fără cuvinte

Meșterind în spațiul interplanetar

Întrebarea „Dacă se rupe cablul...”, încolțită în sufletele multor telespectatori pe când urmăreau evoluția în spațiu a locotenent-colonelului Leonov denotă că se așteptau să se întâmple ceva de mare pericol și să derive în infinit. Într-adevăr, acolo

unde nici o atmosferă nu frânează mișcarea obiectelor, un bobîrnac e de ajuns pentru a expedia astronautul, cu o viteză constantă, pînă la „capătul” Universului, dacă între timp nu pătrunde în sfera de atracție a unui corp ceresc, în care caz fie că se prăbușește pe acesta, fie că începe să graviteze în jurul lui.

Marea problemă a „mersului în spațiu” o constituie deci faptul că orice impuls

Plimbare în Cosmos (pilotul cosmonaut sovietic Leonov)

este definitiv, dacă nu găsești un punct de sprijin pentru a-l anihila sau modifica. În acest scop viitorii muncitori de pe șantierele spațiale vor folosi, asemenea cosmonautului american White, un fel de pistol care va proiecta un jet de gaz comprimat: orientînd pistolul într-un anumit sens și apăsînd pe trăgaci ei se vor deplasa în sens opus, prin reacție. Pentru oprire, vor trage un nou jet care va acționa ca o frînă. Desigur că pistolul va trebui să fie minuit cu multă precizie, dar nu încapă aici o îndoială că omul va învinge și această dificultate dată fiind remarcabila lui capacitate de fixare a reflexelor noi. El va putea atunci să-și vadă de treburi în spațiu, înșurubînd și ciocănînd în tihnă. Meșterul cosmic va apuca piesa cu o mîină și ciocanul cu cealaltă, căci altfel lovitura de ciocan l-ar face să se înapoarteze; la efectuarea sudurilor va trebui să fie legat, arzătorul de sudură constituind un puternic motor cu reacție; pentru transportul pieselor mari metalice nu va avea nevoie de macarale sau alte instalații, căci în spațiul cosmic grinzi de 30 tone pot fi purtate pe palme, doar că foarte încet, din cauza inerției. Cînd va voi să se odihnească, muncitorul spațial va avea grijă să se ancoreze după care se va întinde în poziția lui preferată și va adormi pe cea mai comodă saltea din lume: lipsa gravitației.

OPTICĂ

Vom vedea noaptea ca ziua?

Cu toate că în cele ce urmează va fi vorba de o experiență de fizică, „eroii” relației de față nu sînt giganticele mașini electrice folosite azi frecvent de fizicieni, ci trei obiecte dintre cele mai obișnuite: un bec electric, un voltmetru și o peliculă de siliciu pe sticlă. La aprinderea becului, voltmetrul înregistrează o tensiune neașteptată de mare: 1500 volți. De unde provine ea? De la pelicula de siliciu care formează pe suportul de sticlă un strat de sute de ori mai subțire decît un fir de păr. Spre a obține aceeași tensiune pe cale obișnuită ar fi nevoie de o baterie electrică alcătuită din mai multe mii de elemente, pe cînd pelicula semiconductoră cîntărește mai puțin de un miligram.

În Uniunea Sovietică asemenea pelicule au fost obținute pentru prima oară de acad. Emmanuil Adirovici. După repetate experiențe, savantul a ajuns la concluzia că peliculele de siliciu generează la temperatura camerei tensiuni de sute de volți iar la temperatura azeului lichid, ca în experiența susamintită, 1500 v. Efecte similare se obțin, de altfel, și cu pelicule din arseniură de galiu. Fizicienii sînt de părere că perspectivele ce se deschid în fața acestui material sînt mai mult decît ademenitoare: el va putea fi utilizat pen-

tru transformarea luminii în semnale electrice și a acestora din urmă din nou în lumină.

Calea către descoperirea acestui fenomen neobișnuit a fost spinoasă. Numeroase laboratoare n-au putut reproduce, cu același efect, experiența nici după ce ea fusese descrisă în literatura de specialitate. Căci obținerea de pelicule semiconductoră cu un efect fotoelectric deosebit de mare este condiționată de mai multe elemente: unghiul de pulverizare a materialului pe suport, temperatura suportului, timpul de expunere etc. Cea mai mică abatere de la parametrii optimi ai procesului tehnologic modifică însușirile peliculei.

Dar, după cum am văzut, în laboratorul lui Adirovici toate aceste dificultăți au fost învinse și peliculele au fost obținute cu efecte de 1500 de volți. Pasul următor în studierea fenomenului este crearea unei teorii matematice amănunțite a efectului. După care...

De aici intră în joc fantezia. Dacă îi dăm friu liber ea ne oferă următorul tablou: grupuri de turiști, alpinști, marinari care se orientează noaptea și pe vreme ceoasă la fel ca în zilele cele mai senine; geologi care privesc de-a dreptul în inima zăcămintelor etc. Acest contact nemișcînt cu invizibilul se datorează unor miraculoși ochelari cu peliculă semiconductoră. Folosindu-i, chimiștii vor putea privi în interiorul reactoarelor, oțelarii vor urmări comportarea oțelului de-a lungul proceselor de topire și turnare. Operatorii cinematografilor vor filma aproape în întuneric, fără nici un reflector. În sfîrșit, aceleași pelicule semiconductoră vor aduce o contribuție prețioasă la realizarea comunicațiilor cosmice pe distanțe foarte mari, ca și la construirea de mașini cibernetice ultraminutale, foarte apropiate ca posibilități de creierul uman.

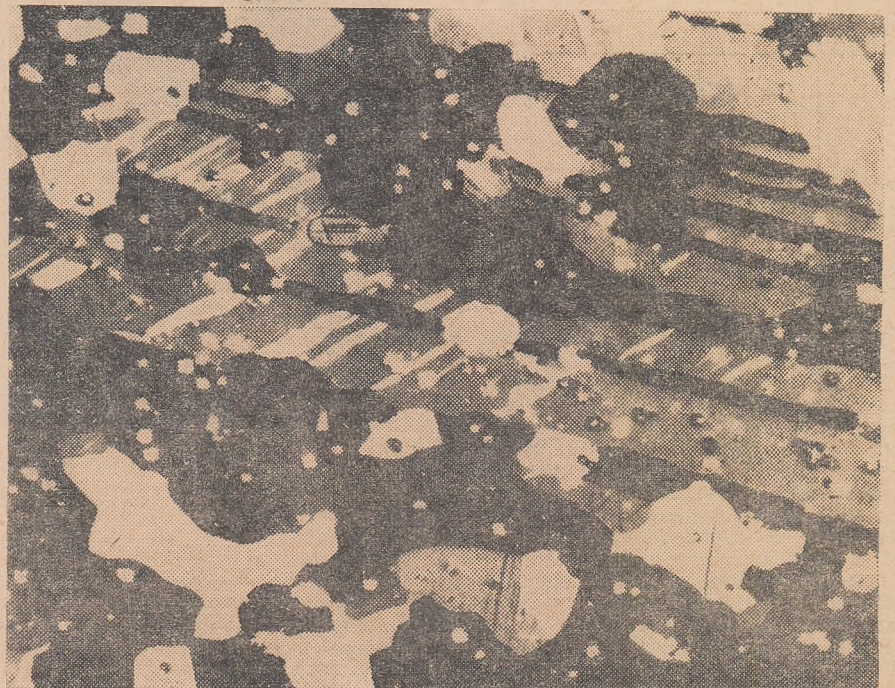
ARHEOLOGIE

De unde au venit „pieile roșii”?

Proveniența asiatică a primilor locuitori ai continentului american — așa numitele „piei-roșii” sau indieni — a fost stabilită de mai multă vreme de oamenii de știință. Dar care a fost traseul urmat de această migrație? „Ruta” Polinesia — Melanesia — Antarctica, susținută de unii, a fost combătută de majoritatea cercetătorilor, care consideră că populația Americii s-a făcut prin Alaska, dinspre extremitatea nord-estică a Asiei. Bazîndu-se pe o serie întreagă de date de ordin antropologic, savantul american Ales Hrdlicka preciza chiar că drumul străbătut de colonizatorii inițiali ai Americii trecea prin peninsula Ciukotka, mai precis prin istmul care o lega pe atunci de Alaska și unde acum se află strîmtoarea Bering.

Dar pentru ca această ipoteză să fie confirmată, erau necesare dovezi de natură arheologică. Tocmai acest obiectiv și l-a propus un colectiv al Institutului nord-estic de cercetări științifice din Magadan (U.R.S.S.) sub conducerea lui Nikolai Dikov, doctor în științe istorice.

Fotoghicitoare

Ce reprezintă acest clișeu?

(Răspunsul în pagina 10-a)

Primele rezultate au fost obținute încă acum cîțiva ani, cînd, la confluența râurilor Belaia și Anadir, și pe malul acestuia din urmă, au fost descoperite o serie de morminte cu o vechime de 3000 de ani. În moviștele de pămînt ce ascundeau resturile de oseminte au fost găsite virfuri de săgeți și lănci, fragmente de vase etc., precum și cel mai vechi harpon zburător cunoscut — considerat ca una din invențiile cele mai ingenioase ale vîntătorilor ce au trăit în urmă cu milenii.

Dar ceea ce prezenta o deosebită importanță erau petele de ocru roșu aflate într-unul din mormintele de pe malul râului Anadir. Această argilă de culoare roșie făcea parte din ritualul înmormîntării și era simbolul focului, de care amintește și marele poet american Longfellow în „Cîntecul lui Hiawatha”. Iată deci o asemănare izbitoare între ritualurile funerare de pe aceste meleaguri și cele ale indienilor americani!... Cit privește o serie de obiecte de bronz găsite de asemeni, în respectivul mormînt, ele au permis cercetătorilor să precizeze că emigrările din Asia spre America au avut loc înainte de perioada din care datau mormintele de la Ust-Belaia — adică acum aproximativ patru mii de ani, — deoarece strămoșii indienilor nu cunoșteau bronzul, acesta fiind descoperit abia pe teritoriul american.

Într-un articol consacrat acestei probleme, săptămînalul britanic „Illustrated London News” arată că în peninsula Kamceatka, pe malul sudic al lacului Ușkovo s-au găsit ulterior indicii și mai revelatoare. Pînă azi s-au păstrat nouă nivele de cultură materială, acoperite fiecare de un strat de cenușă provenită de la un vulcan din apropiere. Printre obiectele găsite aci — în stratul neolitic — cele mai semnificative au fost niște podoabe de piatră pe care le-au purtat — prin buzele găurite — atît aleuții asiatici, cît și eschimoșii americani. Faptul că aceste obiecte descoperite în Kamceatka s-au dovedit a avea o vechime mai mare decît a celor similare din America indică în mod clar că ele au venit din Asia pe continentul american și nu invers.

Din straturile inferioare, printre alte relicve ale unei culturi tipic paleolitice, s-au mai scos la lumină virfuri de săgeți foarte asemănătoare celor găsite pe teritoriul american. În aceeași regiune a mai fost făcută o descoperire importantă: un mormînt datînd din paleolitic. Atît interiorul cît și exteriorul gropii erau din abundență vopsite cu ocru. Iar în jurul scheletului se aflau foarte multe mărgele și alte obiecte de podoabă din piropilită și steatită (silicat natural de magneziu). Or, acesta este și prototipul indianului „wampun”, cu veșmintele în întregime împodobite!...

„Atît poziția geografică și vechimea mormîntului paleolitic descoperit pentru prima oară în nord-estul Asiei cît și caracterul americanoid al acestuia constituie excelente dovezi ale faptului că oamenii din Asia au ajuns în America prin extrema nord-estică” — conchide arheologul Dikov în urma analizării rezultatelor cercetărilor întreprinse.

Materialul adunat de cercetătorii de la Magadan infirmă implicit și ipoteza cu privire la pătrunderea asiaticilor în America prin insulele Komandor și Aleutine. De altfel din faptul că pe insula Komandor nu s-au găsit urme de cultură materială mai vechi decît cele datînd de pe vremea vîntătorilor de animale acvatice reiese clar că omul a venit pe această insulă relativ recent, aproximativ acum două milenii, cînd America era deja populată.

În prezent oamenii de știință sovietici de la Magadan continuă să se ocupe de sistematizarea bogățiilor de date obținute și de generalizarea teoretică a acestora.

TEMA
DE SEZON

Fructe și legume

Pentru a confirma că legumele și fructele sînt în mod instinctiv dorite și acceptate de specia umană s-a făcut următoarea experiență: s-au așezat copii între 3—4 ani între două mese. Pe una din mese era pregătită o bucată de friptură bine garnisită iar pe cealaltă un vas cu legume și fructe. 90—95 la sută din copii au întins mîna spre fructe și legume.

Dat fiindcă omul nu are caninii atît de mari și de puternici ca animalele carnivore, unii autori consideră că el e prin excelență un „animal frugivor” — adică consumator de verdeturi și fructe.

Legumele și fructele se impun prin bogăția lor de vitamine (C, P, A, K, complex B). Toate celelalte alimente consumate în cantități obișnuite nu aduc decît maximum 5—10 la sută din nevoile organismului pentru aceste vitamine.

În anumite condiții, cînd nevoile sînt mai mari, cum este cazul la copii, gravide, femei în timpul alăptării, muncitori care lucrează în mediu toxic sau infecțios — celelalte alimente afară de legume și fructe nu pot acoperi decît 5 la sută din trebuințele vitaminice ale organismului.

Legumele sînt, de asemenea, o sursă excelentă de elemente minerale. Pe lîngă potasiu, care este componentul principal, legumele conțin calciu, magneziu, sodiu, fier, fosfor, clor, sulf, iod, cupru, zinc, mangan ș.a.

Elementele **bazice** (potasiu, calciu, sodiu, magneziu etc.) predominînd față de cele **acide** (clor, fosfor, sulf) legumele au un efect alcalinizant, fiind deosebit de indicate în activitatea musculară intensă (în care se produc acizi în cantități mari), în sarcină, în boli febrile, boli de rinichi etc. Prin bogăția lor mare în apă și potasiu, care se găsește în cantitate de 4—10 ori mai mare decît sodiul, legumele și fructele reprezintă alimentele de bază în regimul hiposodat (sărac sau lipsit de sare).

Regimul de fructe acționează ca orice „cură alcalină”, adică „spală” rinichiul. Administrate dimineața pe nemîncate fructele constituie o cură alcalină zilnică, cu o acțiune laxativă netă, foarte utilă celor constipați.

Celuloza și pectina din fructe și legume, deși nu au o valoare nutritivă, contribuie și altfel la reglarea funcțiilor tubului digestiv. Unele legume conțin fitoncide, substanțe capabile să oprească dezvoltarea sau să provoace chiar moartea unor microbi. Cele mai bogate în asemenea substanțe sînt usturoiul, ceapa, hreanul și tomatele.

Pectinele „fixează”, de asemenea, substanțele toxice din organism și „cura de mare” în enterocolitele toxice poate fi salutară cînd medicamentele eșuează.

Prin conținutul lor în zaharuri legumele și fructele participă la acoperirea nevoilor energetice ale organismului. Alte fructe (nuci, alune, migdale), bogate în lipide și protide, au o valoare alimentară care ajunge la 500—600 calorii la 100 grame.

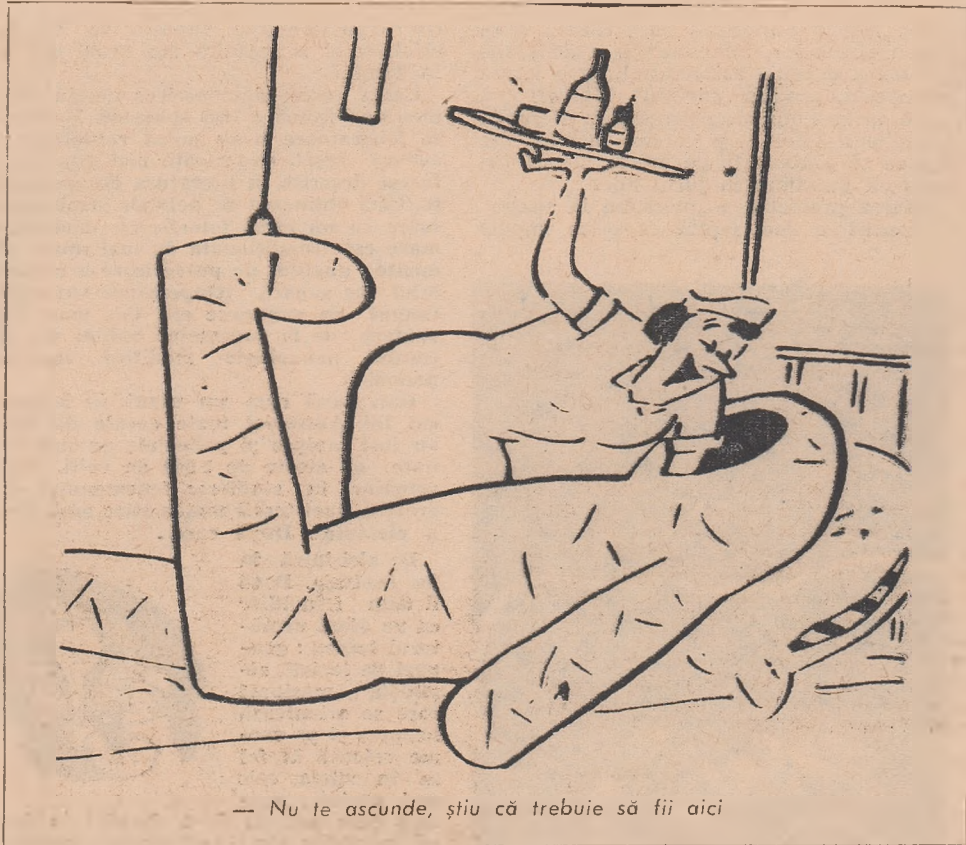
Ca indice orientativ, dăm mai jos cantitatea de legume și fructe care trebuie să fie prezentă în alimentația zilnică: la adulți și adolescenți 500—700 g legume (altele decît cartofii), 250—300 g fructe; la copii pînă la 7—12 ani 250—400 g legume și 150—250 g fructe; la preșcolari 150—250 g legume și 75—150 g fructe. Se recomandă ca cel puțin jumătate din acestea să fie consumate în stare crudă. Un aport însă exagerat, peste 1,5 kg, ca și unul prea redus poate provoca tulburări serioase.

Dr. R. E. Irinov

NOUTĂȚI
MEDICALECrioextractor
cu semiconductori

Evgheni Kolenko, șef de laborator la un institut al Academiei de Științe a U.R.S.S., a realizat un crioextractor cu semiconductori folosit în operațiile de cataractă. Acest frigidier miniatural, în greutate de 65 de grame, permite să se obțină pe porțiunea de lucru a instrumentului o temperatură de minus 20—25 de grade, cea mai potrivită pentru operație. Pe de altă parte, în numai cîteva secunde, frigidierul poate deveni și sursă de căldură.

Operația de extragere a cristalinului la bolnavii de cataractă este foarte complicată. Specialiștii au încercat să folosească pentru simplificarea și implicit ușurarea ei diverse substanțe chimice care să acționeze asupra țesuturilor fibroase. S-a constatat însă că acestea influențează negativ țesuturile inconjurătoare. Au încercat apoi o altă metodă, crioextractia, adică

— Nu te ascunde, știu că trebuie să fii aici

lipirea cristalinului de instrumentul chirurgical prin înghețare.

Pentru acest scop a fost realizat un instrument metalic în formă de creion terminat cu o bilă. Înainte de începerea operației propriu-zise crioextractorul, așa se numea instrumentul, era răcit într-un amestec de bioxid de carbon și alcool metilic. După ce temperatura coboară pînă la minus 79 de grade, chirurgul introducea rapid instrumentul în rană. Cristalinul se lipea îndată de extractor.

Dar nici această metodă nu era ideală din cauză că instrumentul descris mai sus prezenta un mare inconvenient, anume temperatura lui inițială era mult prea joasă. Din această cauză crioextractorul putea leza țesuturile învecinate, iar dacă chirurgul nu acționa suficient de rapid aparatul se încălzea.

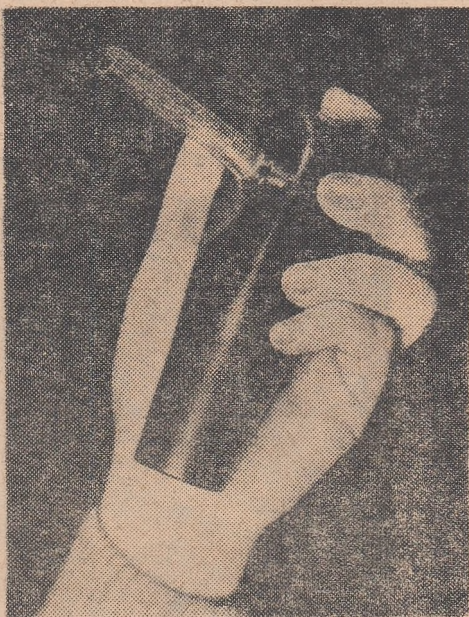
Revenind la crioextractorul cu semiconductori descris la început ne apar clar avantajele pe care le prezintă invenția specialiștilor sovietici. Folosindu-l, chirurgul nu mai este nevoit să acționeze foarte rapid, căci în caz că nu nimerește exact pe cristalin, greșeala poate fi ușor remediată.

Noul aparat a intrat în producție de serie.

Voce mecanică

Dacă un om a rămas fără laringe în urma unei operații ori răniri, sau îi lipesc coardele vocale, poate folosi aparatul pentru voce artificială construit la Laboratorul central pentru proteze auditive din Moscova. Aparatul se compune dintr-un sistem vibrator electromagnetic care face să vibreze o membrană. Prin interacțiunea cu mușchii gîtului și alte organe de articulație, aparatul contribuie la obținerea efectului vorbirii articulate.

Cum se realizează aceasta? Bolnavul fixează prin apăsare membrana aparatului pe partea superioară a gîtului și apoi

se comportă ca în timpul unei conversații. Pentru obișnuirea cu aparatul se cere timp, răbdare și multă voință.

La Leningrad a fost realizat recent un alt aparat (pe care îl vedeti în fotografie) în ajutorul celor care și-au pierdut graiul. Aparatul generează vibrații electrice cu aceeași frecvență ca și coardele vocale ale omului. Este alimentat de un microacumulatoare care poate fi racordat la orice rețea de curent alternativ. Iată cum funcționează: e de ajuns ca posesorul aparatului să apese pe butonul acestuia pentru ca el să emită un sunet monoton

foarte apropiat de bîzuiul albinelor. După ce apropie de buze tubul transparent al aparatului, omul începe să vorbească și își va auzi, spre marea lui satisfacție, propria-i voce.

SFATURI
UTILERemedii simple
la îndemîna oricui

ARSURI DE SOARE. Punem comprese cu oțet diluat pe care le schimbăm mereu, sau ungem corpul de mai multe ori cu o soluție de oțet diluat. Apoi aplicăm comprese cu iaurt sau cu lapte gras amestecat cu puțin alcool, după care pudrăm cu mult amidon.

INSOLAȚIA. Pînă la venirea medicului așezăm bolnavul într-un loc întunecos, răcoros și liniștit. I se pun comprese foarte reci (sau pungă cu gheață) la cap și foarte calde la mîini și la picioare. În stări grave, bolnavul trebuie transportat de urgență la spital.

MIGRENA. Dacă bolnavul nu suportă antinevralgice sau piramidon, îi dăm un pahar de limonadă (cu lămîie, sare de lămîie sau acid citric) foarte puțin îndulcît. E de asemenea de folos introducerea mîinilor în apă fierbinte.

ÎNȚEPĂTURA DE ALBINA SAU VIEȘPE. Scoatem acul insectei, apoi apăsăm locul cu lama unui cuiț și spălăm cu oțet, cu amoniac amestecat cu apă sau aplicăm o felie de ceapă crudă.

MUȘCĂTURA DE ȘARPE. Stringem cu un bandaj locul deasupra rănii. Stoarcem rana, pentru ca să curgă cit mai mult sînge. Dăm accidentatului cafea sau ceai foarte tare și ne adresăm primului post sanitar.

COLICI ABDOMINALE. Dăm infuzie de mușețel, de mentă, de floare de tei sau de semințe zdrobite de anason.

PIATRA DE PE DINȚI. Clătirea gurii periodic cu zeamă de lămîie diluată oprește formarea tartrului dentar.

DURERI DE DINȚI. Calmăm momentan durerea introducînd în gaura maselei cariante, precum și în urechea din partea maselei dureroase o bucațică de vată muiată în puțin alcool rafinat sau în ulei de garoafe. Ceaiul de mușețel cald ținut în gură calmează durerile.

RĂGUSEALA cauzată de fumatul excesiv sau consumarea băuturilor alcoolice o combatem făcînd gargară cu ceai de tei sau mușețel îndulcît cu miere. Se pot adăuga la ceai 20 picături alcool de mentă la un pahar de apă. Dacă răguseala persistă, bem zilnic pe nemîncate un pahăruț cu ceai de muguri de brad fierți într-un litru de apă, redus la jumătate și îndulcît cu miere.

BĂTĂTURILE. Remediu cel mai simplu este să le tăiem cu un brici sau cu o lamă (dezinfecțate cu alcool) după ce am ținut picioarele timp îndelungat în apă fierbinte cu săpun, la care se pot adăuga cîteva picături de hidrat de amoniu.

După înlăturarea bătăturii, pielea trebuie unsă cu tinctură de iod, rivanol sau alt dezinfectant.

Medicus

Poșta
medicului

MATEI L. — Slatina: Problema dietei hipertensiunii arteriale a constituit o preocupare de prim ordin, atît pentru medici cît pentru bolnavi. Este drept, că așa cum remarcă cați și dv., există tot felul de diete despre care s-a susținut că pot rezolva singure problema acestei boli. Astfel s-au recomandat diferite variante ale așa-numitei „cure de foame” sau curii Kempner (orez, fructe și zahăr) etc. pe care însă „proba timpului” nu le-a confirmat și acestea s-au mai temperat. Noi am scris și voi mai scrie despre regimul în această boală atît de frecventă. Cercetați colecția revistei.

MARINESCU MATILDA — București: Diagnosticul de **maladie congenitală de cord** nu este concludent. În cazul dv. credem că este util metoda de diagnostic prin izotopi radioactivi. Introducerea izotopilor în inima dreaptă și gîtirea lor în sistemul arterial ar denota existența legăturii dintre cele două părți ale inimii (dreaptă și stînga).

M. I. — Constanța: Am scris și vom mai scrie despre **ateroscleroză**. Principala cauză a acestei boli pare a fi totuși consumul exagerat de grăsimi. Populațiile care consumă cantități mici de grăsimi nu fac ateroscleroză. Ateroscleroza nu se întîlnește, de pildă, la japonezi, deși dacă aceștia își părăsesc țara și încep să se alimenteze după obiceiurile europenilor sau americanilor fac această boală.

GELU IONESCU — București: 1) Orice boală are „ecou” în sistemul nervos iar **colecistopatiile** sînt un grup de afecțiuni care „favorizează” această repercusiune. Ele sînt agravate de suptul prăncordării, emoții, supărări și la rîndul lor produse migrene, stări de nervozitate etc. 2) Ouăle crude nu sînt suportate bine de colecistici; e preferabilă consumarea lor în buclă de sulfuri. 3) **Tuberculoza pulmonară** are o multitudine de forme clinice și e greu să se spună pe toate. Diagnosticul de precizie nu se pune pe fenomenele subiective (tuse, dureri de cap etc.) ci pe examenul radiografic, V.S.H. etc. 4) B complex cuprinde doze suficiente de vitamina B₁. Drajeturile de B complex se iau de obicei între mese.

GHIȚULESCU GHEORGHE — Cluj: V-am răspuns prin poșta.

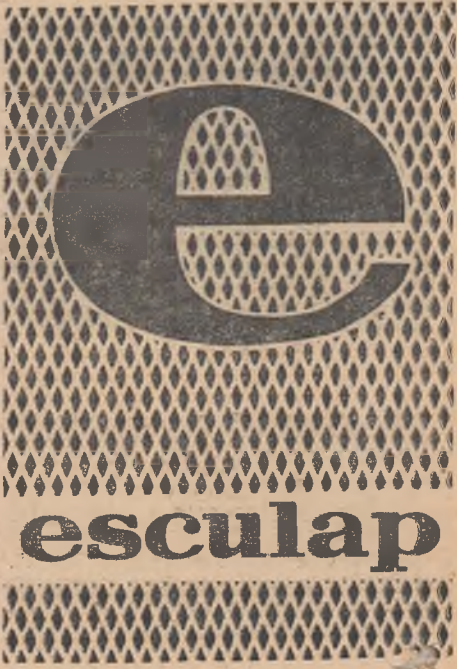
V. POPOVICI — Iernut: La vîrstă dv. fracturile se consolidează ceva mai greu. Vă recomandăm o cură de calciu (calciu lactic (tablete pe zi) și vitamina D₂ 1 fiolă de 600 000 U la 3 săptămîni (3 în total). Băile pot fi făcute în apă caldă (nu prea fierbinte) cu sau fără sare, principalul fiind să faceți mișcări cu mîinile sub apă. Se vor face zilnic. Puteți continua dacă aveți posibilitatea, cu un tratament fizioterapeutic: 10 sesiuni de raze ultracurte a 16 minute, după terminarea tratamentului de masaj.

STAN DUMITRU — Timișoara: Vă mulțumim pentru frumoasele dv. aprecieri. Din păcate, tratamentul în afecțiunea dv. nu poate fi condus prin corespondență fiind nevoie de un examen local. Afîndu-vă într-un **clin** universitar, vă recomandăm un examen de specialitate, eventual la clinica de urologie.

MIRCEA IONESCU — Brașov: 1) **Hidrazida** are în afară de acțiunea ei antituberculoasă și una de reconfortare, de stimulare a apetitului (fiind un excitant al centrului foamei). Contraindicații: epilepsie, stări de hiperexcitabilitate nervoasă, intoleranță la medicament. 2) Considerăm că e vorba de o nevralgie intercostală, dar pentru precizarea diagnosticului trebuie să faceți analize și examene complementare (radiografie, V.S.H., ex. cardiologic etc.). 3) Clătătorul nu are efect decît în cură îndelungată.

OLGA — Buzeni: Vom publica într-un număr foarte apropiat un articol despre **probleme** care va cuprinde toate problemele ce vă interesează.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poșta sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au însă prioritate asupra celor prin poșta.

S globul

HAITI

Plaje și ocean

Haitienii sînt un popor de oameni vechi. Nici chiar vremurile grele prin care trec acum nu pot ucide în descendenții negrilor aduși din Africa de vest drăcește, maternică pentru cîntece și glume. Ei își păstrează buna dispoziție și pe plantațiile de sisal, și la volanul taxiurilor, și atunci cînd cară legături grele de este de zahăr în spate, și cînd lucrează virtelnic.

Micul stat din America de Nord ocupă partea de vest a insulei Haiti — Hispaniola, cum a numit-o Columb, cînd a descoperit-o în 1492. Pe restul teritoriului sînt afluți Republica Dominicană. Dat fiind că indienii, băștinașii insulei, au fost complot exterminați de spanioli, în secolul al XVI-lea cuceritorii europeni au început să aducă în insulă negri din Africa spre a lucra în minele de aur și pe plantațiile de trestie de zahăr.

La începutul secolului trecut, sub conducerea neînfricabililor luptători Toussaint-Louverture și Jean Jacques Dessalines, haitienii și-au cucerit independența. În 1844 s-a constituit statul Haiti. Dar republica n-a putut merge multă vreme pe rîmul ales de popor. În cei peste o sută de ani care au trecut de atunci, în țară au schimbat foarte mulți conducători: istoria însemnează 130 de lovituri de fat.

După abrogarea, în 1918, a legii care interzicea străinilor să posede pămînt în Haiti, țara a început să fie împinzită cu plantații de trestie de zahăr, sisal, cafea, ructe etc., aparținînd monopolurilor nord-mericeane. Procesul continuă să se extindă și astăzi. Deși peste 85 la sută din populația țării se ocupă cu agricultura, majoritatea țăranilor nu dispun de suprafețe mai mari de 100 de metri pătrați de pămînt arabil. Așa se explică de ce haitienii cultivă bumbacul pînă în pragul asfîlțului. În curte se desfășoară tot procesul de producție a acestei culturi, de la însămînțare pînă la prelucrare.

Cum trăiesc locuitorii acestei țări frumoase cu vară veșnică și peisaje splendide, cu păduri tropicale care ocupă 25 la sută din teritoriul țării, cu plaje cu nisip

și ocean albastru în preajmă? Iată cîteva cifre. Mortalitatea infantilă e foarte ridicată, ea atîngînd 50 la sută. Chiar și în Port-au-Prince, capitala țării, revine un singur medic la cinci mii de locuitori, iar pentru cele peste patru milioane de haitieni, există un singur spital cu 250 de paturi. În ultimii ani în țară nu s-a construit nici un spital. Din cele șase mii de școli promise s-au deschis numai cinci. Nouăzeci la sută din locuitori sînt analfabeți.

În 1962, în Haiti a fost instaurat un regim de dictatură militară și potrivit noii constituții, adoptate în 1964, actualul președinte, Francois Duvalier, a fost confirmat în această funcție pe viață. Cheltuielile militare reprezintă acum trei sferturi din investiții.

Garda de represalii a președintelui este unul din cele mai odioase fenomene din viața republicii. Împună cu cei 180.000 de poliști, această organizație are misiunea de a menține teroarea în țară. Ziarele guvernamentale publică deseori fotografii înfățișînd oameni decapitați și cadavre ciuruite de gloanțe, atîrnate în balcoanele din Port-au-Prince.

Dar în ciuda represiunilor și a terorii, patrioții haitieni luptă neobosit împotriva regimului reacționar și a neocoloniștilor, pentru eliberarea țării.

I. Komenev

AUSTRIA

O țară cu peisaje ireal de frumoase

Cine cunoaște Austria din ilustratele destinate reclamei, unde tonurile cele mai vii ale tuturor anotimpurilor imbină într-o policromie aproape ireală verdele luncilor și pădurilor, albastrul lacurilor fără fund, azuriul cerului și căpătîinile scînteietoare de zahăr ale munților înzăpeziti, se poate lesne înșela, închipuindu-și că aceasta nu este adevărata imagine a Austriei, că e vorba doar de publicitate turistică.

Pe micile petice de hîrtie fotografică sînt înghesuie atîtea frumuseți încît peisajul ar putea părea înfrumusețat și îndulcit. Dar cînd vezi toate acestea aievea înțelegi că Austria este, într-adevăr, de o frumusețe ireală și-ți trebuie o bună bucată de timp ca să poți crede că nu ești înconjurat de decoruri, că toate acestea trăiesc, se mișcă și sînt creații ale naturii și omului.

Peisajul prinde viață în clipa cînd zărești coșurile uzinelor, care se înalță deasupra pădurilor, autostrăzile suspendate pe care circulă în goană mașini suple și elegante; stilpii liniilor de înaltă tensiune, care străbat munții și păduri; căile ferate care se cațără pînă aproape de crestele muntoase și garniturile de tren care circulă pe ele și care de jos par niște jucării.

Austria ni s-a înfățișat ca o țară așezată pe traseele de beton ale autostrăzilor, de cele mai multe ori singura verigă care leagă între ele satele și orașele. Ordinea care domnește pe șosele poate fi considerată aproape ideală. E o adevărată plăcere să circuli pe serpentinele frumoase, dar destul de primejdioase. Șoferii dau dovadă de o disciplină deosebită.

Nu știu ce metode de convingere sau constrîngere s-au folosit pentru ca spiritul de răspundere să devină pentru ei o necesitate conștientă, dar orice încercare, fie ea oricît de neînsemnată, a regulilor de circulație este aspru condamnată de vecinii de călătorie care își arată numaidecît dezaprobarea prin mimică, gesturi și,

În centrul Vienei

dacă situația le îngăduie, prin cuvinte politicoase însă tăioase.

Zilnic, un post de radio special transmite timp de o oră o emisiune destinată numai automobilistilor. În timpul vizitei noastre emisiunea a atras în special atenția asupra surpărilor de terenuri și a drumurilor devenite inaccesibile, din pricina lavinelor, care, urnite de ploile de primăvară, coborîseră din munți în cîmpii și baraseră drumul automobilelor.

Austriecii îndrăgesc primăvara. De acest anotimp nu-i leagă numai schimbări care se produc în natură, ci și mari prefaceri în viața țării. Acum douăzeci de ani, în acest anotimp, Austria a fost eliberată de sub ocupația fascistă.

Viena reconstruită nu păstrează aproape deloc în clădirile ei urme ale trecutului război. Dar parcă de aceea citești cu și mai multă emoție o inscripție în rusește, aproape ștersă de vreme, păstrată în ciuda anilor și a intemperiilor pe zidurile splendidei catedrale Sf. Ștefan: „Catedrala a fost controlată. Nu există mine”.

„După ce am străbătut o șosea serpuită am ajuns în preajma unei clădiri cenușii care, văzută de jos, pare o cetate medievală sau un castel, cum sînt multe în Austria. În această cetate medievală însă hitleriștii și-au instalat unul din cele mai odioase lagăre ale morții: Mauthausen.

Pe teritoriul fostului lagăr rătăcea un mare număr de excursioniști tăcuți, cărora memoria, imaginația și instrumentele de tortură expuse le evocau cumplite întîmplări nu prea îndepărtate. Am străbătut apoi așa-numitele încăperi cu dușuri, în care deținuții erau împoșcați în loc de apă cu gaze. Am vizitat și „spitalul” din care nici un bolnav n-a scăpat cu viață. Am văzut și „aparatură pentru măsurarea înălțimii”, care intra în funcțiune numai cînd deținutul se lipea de perete. Atunci îi trimitea un glonte în ceafă. Am urcat „scara morții”, pe care internații cărau pietre dintr-o vale adîncă, pînă sus în lagăr și ale cărei 186 de trepte nu le poate uita nici unul din supraviețuitorii lagărului.

Vizitatorii au ieșit apoi din lagăr în grupuri, tăcuți. Deodată, însă, chiar lîngă

poartă s-a auzit iatrutul surd al unui ciine care, în liniștea aceea desăvîrșită, părea înfricoșător. Un cățeluș speriat începuse să latre la un băiat care voise să-l mîngîie. Dar a fost de ajuns o singură fracțiune de secundă pentru ca toți cei de față să se ducă cu gîndul la haitele de ciini care îi sfîșiau în bucăți pe deținuți; în numai o clipă se speriaseră cu toții, pentru ca apoi, văzînd cățelușul, să treacă de la teamă la rîs, un rîs care încerca parcă să alunge încordarea nervoasă la care-i supusese călătoria peste ani, suferințe și durere.

Rîsul a încetat, însă, la fel de repede cum izbucnise. Oamenii au părăsit lagărul cu amărăciune în suflet și cu privirea afîntită în pămînt.

Cu cîteva zile înainte de vizita noastră, lagărul morții fusese martorul mut al unor scene cutremurătoare, văzuse lacrimi — lacrimi adevărate, de care nimeni nu se rușinează și care nu pot fi stăpînite. La Mauthausen veniseră foști deținuți spre a aniversa douăzeci de ani de la eliberare. Mulțimea, compusă din douăzeci de mii de persoane, a plîns ca un singur om și în clipa aceea părea într-adevăr unită, indiferent de convingerile politice, religioase și de starea socială a celor care o alcătuiau.

„Acum și în Austria e vară. Îmi imaginez mulțimea de turiști care iau cu asalt hotelurile de la munte și cîmpie, frumoasa Viena cu palatele și parcurile ei, cu sumedenie de automobile pe străzi, aud parcă melodiile care răsună peste sate și orașe, îmi apar în fața ochilor ilustrațiile care înainte îmi păreau ireale. Și pot spune că adevărata Austrie e mult mai interesantă și mai complexă de cît o înfățișează etc.

S. Avdeenko

BECHUANALAND

În deșertul Kalahari

Ziua o arșiță înăbușitoare, peste cincizeci de grade iar noaptea un frig de-ți clănțane dinții. E vorba de deșertul Kalahari, pe cuprinsul căruia se află protectoratul britanic Bechuanaland. Dar în ciuda brustelor oscilații de temperatură, pustiu nu e lipsit de viață. Din avion pot fi văzute petele verzi ale copacilor și turmele de antilope și zebre care aleargă învăluite în nori de praful.

Ca să ajungi de la Lusaka în Bechuanaland, trebuie mai întîi să faci o escală la Bulawayo, printre colinele înverzite ale Rhodesiei de sud, și apoi să treci hotarul Republicii Sud-Africane, după care pătrunzi în sfîrșit în împărăția pustiuului Kalahari. Călătoria e mult îngreunată de faptul că între Bechuanaland și țările vecine nu există curse aeriene regulate.

Deși ocupă o suprafață de 712 200 de kilometri pătrați — de două ori și ceva mai mare decît teritoriul Angliei — protectoratul are o populație de numai circa 600 000 de locuitori, formată din negri bechua, basuto și un număr foarte mic de europeni. Spre deosebire de Zambia, de pildă, unde există peste 70 de limbi, triburile din Bechuanaland vorbesc o limbă comună — sechuana. Locuitorii se ocupă în special cu creșterea vitelor.

Pînă în februarie 1965, centrul administrativ al țării era Mafeking, oraș situat pe teritoriul altui stat, în Republica Sud-Africană. De la această dată însă capitala țării este Gaborones.

Dar la Gaborones nu apar ziare, nu se emit bani proprii, nu există post de radio, căi de comunicație și nici industrie. Există doar o cale ferată de tranzit din Rhodesia spre Africa de Sud și ceva zăcăminte minerale și multe, multe probleme de rezolvat.

În pustiuul Kalahari locuiesc și boșimani din străvechile triburi africane, celebre prin frumosele picturi rupestre care dăinuie de veacuri. Din păcate, însă, și astăzi boșimani se mai află într-un stadiu primitiv de dezvoltare, conștinuînd să vîneze animale cu arcuri și săgeți spre a-și asigura o hrană mizeră. Ei nu cunosc agricultura și duc o viață nomadă, consumînd tot ce le cade la îndemînă și nu e otrăvitor: rădăcini, șoareci, serpi, fructe, iarbă, insecte. Viața lor e din ce în ce mai grea. În urma represiunilor exercitate de coloniști, dintr-un popor, odinioară puternic, n-au mai supraviețuit decît circa 40 000 de oameni, care locuiesc în cea mai mare parte pe teritoriul Bechuanalandului.

K. Alexandrova

În Haiti pălăriile de poi se fabrică și se vînd pe stradă

IRONIE A SOARTEI?

Cactușii

au rămas nebărbieriți

Autorul acestor rînduri nu e un tiz al cunoscutului regizor Serghei Eisenstein. E chiar regizorul în persoană, care s-a înfîlțit cu eroul istorioarei în 1930.

Din nisipurile deșertului răsare o clădire înaltă, albă.

O clădire înălțată cu plăci albastre și înconjurată de verdeață deasă.

Verdeața se compune din cițiva palmieri iar în rest din cactuși. Cactuși înalți și cactuși scunzi, cactuși pitici și cactuși giganți, cactuși rotunzi și cactuși alungiți în formă de candelabru. Este, cred, cea mai impresionantă aglomerare de cactuși, acești porci ghimpoși care parcă din greșală au evadat din lumea animalelor în cea a plantelor!

Nu văzusem pînă atunci o „trusă” de ace atît de completă. Părea că toate ar-

senalele medievale ale Europei îi oferiseră drept model vîrfurile sulitelor lor.

Solitare, duble sau triple, în formă de stele, de lanțete, cuie și săgeți sau de perdea de gene dese, verzi-gălbui, ele se împîlțiră în lume țîșnind din tulpinile dolo-fane ale plantelor cu chip de enuci ce-și încălzesc spinările chise în nisipul încins.

Ce fantezie morbidă a sădit acești monștri pe petecul de pămînt smuls deșertului?

„Dar deșertul ăsta nu e Sahara

Ci se află în California.

Și e foarte populat.

Iar acele cactușilor n-au nimic comun cu fantezia morbidă. Căci ele joacă doar un rol de... compensator.

Intr-adevăr, cine altul să se înconjoare de o pădure de țepi decît cel care a dat lovitura de grație... țepilor de pe bărbia și obrazii semenilor săi?

Căci cactușii aparțin lui King S. Gillette, inventatorul lamei de ras „Gillette”.

S. Eisenstein

DINCOLO DE SENZAȚIONAL

Un lac

cu semne de întrebare

În cele ce urmează va fi vorba de evenimente în aparență absurde, cu nepuțință de conceput. Încercăm să le privim dacă nu fără rezerve, cel puțin fără scepticism.

Lacul Funduzi se află în sudul Africii, la vreo 300 de kilometri de Pretoria. Locuitorii celei mai apropiate așezări, orașul Louis Trichard, nu se aventurează niciodată pe malurile lui. De altfel drumul spre lac îl cunosc numai cițiva bătrîni. În imediata lui apropiere își au sălășurile membrii tribului bavenda, dar nimic nu i-ar putea sili să vă însoțească într-acolo căci, spun ei, lacul e blestemat și străinii care se ating de apa lui mor.

O primă constatare pentru cei ce poposesc pe malurile lacului Funduzi: acesta e alimentat de sute de pîrîiașe și de riul Mutali, care are un debit de apă mare. Nici un riu nu izvorăște din lac. Deci o primă întrebare: unde dispăre toată această cantitate de apă?

Culoarea apei, aproape neagră, nu-i de fel îmbietoare (amănunt care însă, îi lasă rece pe crocodili, de vreme ce mișună în lac). Aceiași bavenda susțin că apa lacului e vrăjită și nimeni n-o poate lua cu el. Așa să fie oare? În 1953 exploratorii

englezi Alan Ellis și Bill Clayton au ajuns, după căutări îndelungi, pe malul enigmaticului lac. Neîndrăznind să se scalde, ei au umplut cu apă două sticle și au înșurubat dopurile pînă la refuz. Pentru a afla ce s-a întîmplat mai departe reproducem articolul lui Alan Ellis publicat în „Wide World”:

„...Cînd, în dimineața următoare, ne pregăteam să facem cale întoarsă, Bill se opri și spuse: „Sînt totuși curios să văd ce se întîmplă cu apa din sticle. Să le deschidem!” „De ce? — i-am ripostat — Ce-ar putea să se întîmple?” Dar Bill se încapățină. Am desfăcut rucsacurile și am scos sticlele. Erau goale. Dopurile erau la fel de bine înșurubate. M-am gîndit să mă întorc și să le umplu din nou. Dar Bill refuză cu îndărătnicie. N-am mai stăruit și ne-am văzut de drum.”

Apă care se evaporă din sticle închise? Sîntem liberi să nu credem sau să găsim felurite explicații pentru acest fenomen. Dar tot în 1953 spre lac s-au îndreptat profesorul Burnside și asistentul său, W. Tacker, înarmați cu o colecție de recipiente din sticlă, porțelan, bachelită, masă plastică și cu o garnitură de dopuri din materiale la fel de variate. Profesorul și-a muiat degetul în apă și a gustat-o. Avea un gust iute. Apoi au umplut recipientele.

Cei doi au înnoptat la o oarecare depărtare de lac, stînd de veghe pe rînd. La un moment dat Tacker a auzit un zgomot înăbușit. Au cercetat cu atenție împrejurimile, dar n-au descoperit nimic ce-ar fi putut servi drept sursă de zgomot. Dimineața toate recipientele erau goale! Dopurile se aflau, bine înțeles, la locul lor.

În următoarele două zile apa n-a mai dispărut. A treia zi, însă, sticlele au fost din nou goale. Au mai trecut două zile și profesorul a fost transportat în stare gravă la spital unde a și murit. Diagnosticul: enterită acută.

Și, în sfîrșit, o ultimă nedumerire.

În 1947, în semn de protest împotriva superstițiilor, frații Hendryk și Jacobus Van Blerk, din orașelul Louis Trichard, au hotărît să facă o plimbare cu barca pe lac. Acasă s-a întors numai unul din frați. Iată cum se petrecuseră lucrurile. Hendryk, vislaș excelent, s-a instalat într-un canoe și s-a depărtat de mal, urmărit cu privirea de Jacobus care rămăsese pe uscat. Peste puțin timp ambarcațiunea s-a oprit, cu toate că Hendryk continua să vislească cu disperare. Apoi omul și barca au început să se scufunde încet și au dispărut...

Din nefericire acestea nu sînt singurele evenimente tragice și totodată ciudate, legate de lacul Funduzi. Sînt chiar prea numeroase pentru a fi trecute cu vederea. Care e adevărul? Un singur lucru se poate afirma cu certitudine: lacul e o enigmă pe care știința urmează s-o rezolve.

(Din „Smena”)

ROBINSONADE

...Noroc să ai!

Pe vremuri, navigatorii trebuiau să înfrunte nu numai marea, ci și un dușman mult mai periculos: scorbutul. Rapoartele Amiralității engleze mărturisesc că în 1593 au căzut pradă acestei boli necruțătoare 10.000 de marinari numai în flota comandată de Sir Richard Hawking. Și nici chiar în secolul al 18-lea medicii nu reușiseră să arunce peste bord acest pasager clandestin.

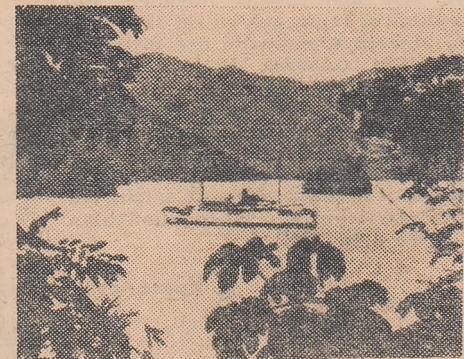
În 1734, atenția tînărului medic de marină James Lind a fost atrasă de o știre senzațională. Un matelot de pe un brigg englezesc care naviga spre Groenlanda era atît de istovit de boală încît nici lupii de mare încercați nu mai credeau în vindecarea lui. Pentru a evita răspîndirea scorbutului, presupus contagios, sârmanul matelot a fost părăsit pe o insulă nelocuită.

Bolnavul nu se putea ține pe picioare, necum umbla. Minat de foame, a început să mîncească buruienile tinere care creșteau în jurul lui. De necrezut! Peste cîteva zile era destul de restabil pentru a-și completa regimul vegetarian cu scoici și melci. Însănătoșirea a continuat să progreseze și pînă la urmă pustnicul fără voie a fost observat de un vas și readus în patrie.

James Lind a tras învățămînte din această experiență involuntară. El a început să trateze bolnavii de scorbut cu plante crude, mai ales cu muștar proaspăt și cardama. În urma succesului înregistrat, a adăugat la regim zeamă de portocale și de lămîi. Totuși, scorbutul a continuat încă mult timp să-i însoțească și să-i amenințe pe marinari. Abia în 1884 s-a introdus zeama de lămîie în rația zilnică a fiecărui matelot din flota militară britanică.

B. Golovanov

Insula lui Robinson Crusoe

Mulți dintre cei care au urmărit, în copilărie, peripețiile lui Robinson Crusoe și-au imaginat în fel și chip insula popularului erou. Iată cum o înfățișează o ediție a volumului lui Defoe din 1720 (sus) și cum arată ea în realitate.

VITRINA

Sticlă... cu variațiuni

● Sticla a fost fabricată, pentru întîia oară, acum 5 000 de ani. Producția ei în fabrici a fost organizată în Egipt în urmă cu 3 000 de ani.

● În Roma antică vasele de sticlă erau foarte scumpe, mai scumpe decît cele de aur sau argint.

● Abia în secolul III e.n. sticla a început să fie montată la ferestre. Printre ruinele orașului Pompei au fost găsite sticle în cercevele.

● Suprafața sticlei fabricate anual de industria mondială depășește 60 de miliarde de metri pătrați (de două ori suprafața Belgiei).

● Lîngă ferestrele vagoanelor de cale ferată din Italia, ale căror geamuri sînt din sticlă armată, atîrnă ciocane însoțite de recomandarea de a fi utilizate pentru spargerea geamurilor în caz de accidente sau de blocare a ușilor. Sticla armată e atît de rezistentă, încît nu poate fi spartă decît cu ciocanul.

● Asociația americană a medicilor a calculat că în fiecare an 40 000 de cetățeni suferă diferite traumatisme trecînd prin uși și pereți de sticlă. Cifra citată se referă la traumatismele grave, care s-au soldat cu internări în spital iar uneori cu moartea.

● Fibrele de sticlă sînt atît de „aeriene” și ușoare încît o bucată din acest material, de mărimea unui automobil, poate fi ținută cu ușurință într-o mină.

DE PRETUTINDENI

Exces de zel?

Orașul Cannes deține recordul la numărul de automobile furate. În 1964, de pildă, poliției din oraș i-au fost sesizate 490 de furturi de autovehicule. Dar mai interesant e faptul că în același an agenții aceleiași poliții au descoperit 552 de mașini furate...

Împotriva bunului simț

Pentru a determina durata de menținere a gulerului de spumă din cînille cu bere, un judecător din Birmingham (Anglia) a avut răbdarea să privească țîntă, vreme de două ore, trei halbe. Studiul a fost întreprins în scopuri profesionale: proprietarul unui bar, învinuit că-și ser-

vește clienții și după ora reglementară de închidere a localului, a obiectat că el nu depășește ora dar că amatorii de bere preferă să-și consume băutura după ce s-a topit spuma. Ceea ce durează vreo două ore.

Judecătorul a ajuns la concluzia că spuma se topește, într-adevăr, timp de două ore, dar nici un om cu bun simț n-ar putea crede că un bărbat e în stare să stea atîta în fața unei halbe fără s-o atingă. Drept care barmanul a fost amendat.

Țîntarii contra vaporului

Un nor de țîntari s-a abătut, recent, asupra cargoului sovietic „Himik Zelinski” care naviga în Marea Neagră. În cîteva minute țîntarii au reușit literalmente să invadeze vasul, pătrunzînd pînă în sala de mașini și reducînd vizibilitatea într-atît

încît cargoul a trebuit să-și reducă viteza. Insectele căzute pe punte au format un strat cu o grosime de 10 centimetri. Din fericire a doua zi s-a produs o scădere a temperaturii și țîntarii, moleșiți, au putut fi măturați cu ajutorul jeturilor de apă.

Apolo și electronica

Nimic nu-i nou sub soare... Și nimic nu-i veșnic, și-a spus un inventator american îngrijorat de soarta monumentelor de artă. Intr-adevăr, cu anii, operele vechilor maeștri se degradează. Copiile nu pot să imite modelul întocmai, căci e inevitabil ca la dimensiuni mari proporțiile să fie denaturate. Ce-i de făcut atunci? Cum putem transmite generațiilor viitoare ceea ce ne-a rămas de la Fidias și Michelangelo? Și iată ce a propus inventatorul amintit mai sus: copile statuiilor să fie executate prin metoda folosită la mașinile-unelte cu comandă cu program. În felul acesta dimensiunile statuiilor vor fi respectate cu o precizie de miimi de milimetru, copiile reproducînd cele mai mici detalii.

Vai de gurmanzi!

În stațiunea antarctică a exploratorilor din Noua Zeelandă funcționează o pensiune pe a cărei ușă e afișat următorul a-

nunț: „Dacă nu sînteți mulțumit de calitatea mîncărilor noastre, puteți vizita un restaurant mai bun, aflat în clădirea vecină”. Nu se spune, însă, că „clădirea vecină” se află la 600 km depărtare, într-o altă stațiune antarctică.

(Din „Vokrug sveta”)

FOTOGHICITOARE

Răspuns: uraniul văzut la lumină polarizată

UNIFORME ȘCOLARE

*pentru băieți și fete
sortimente noi*

FRUMOASE

PRACTICE

REZISTENTE

Se pun în vânzare cu începere de la 15 iulie a. c.
în întreaga țară

NOU! NOU! NOU!

DROJDIA FORTIFIANTĂ

Drojdia fortifiantă are importante calități nutritive prin conținutul mare de vitamine și în special vitaminele grupei B, în care este foarte bogată, și este bine tolerată ca supliment în alimentația omului.

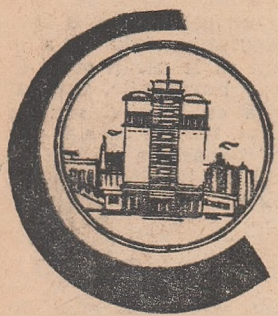
Drojdia fortifiantă este indicată în special pentru persoanele care folosesc în alimentația zilnică un regim dietetic care, deși asigură principiile nutritive, nu reușește — în majoritatea cazurilor — să asigure necesarul de vitamine de care organismul are nevoie.

Un supliment de 10—15 g zilnic completează deficiențele vitaminice ale dietelor sărace.

În diabet se recomandă 10—15 g pe zi, iar în stări carentiale de nutriție, stări astenice și în toate cazurile în care se administrează antibiotice, doza de drojdie fortifiantă este de cca. 10 g zilnic și poate ajunge chiar la 50 g pe zi dacă organismul suportă bine.

Drojdia fortifiantă se administrează concomitent cu cele două mese principale ale zilei (prânz și seara), pe stomacul plin, fie uscată, în reprize mici, antrenată cu apă, fie dizolvată în prealabil în puțină apă.

Consumați drojdie fortifiantă

OMBINATUL CHIMIC FAGĂRAȘ

TELEFON: 207.

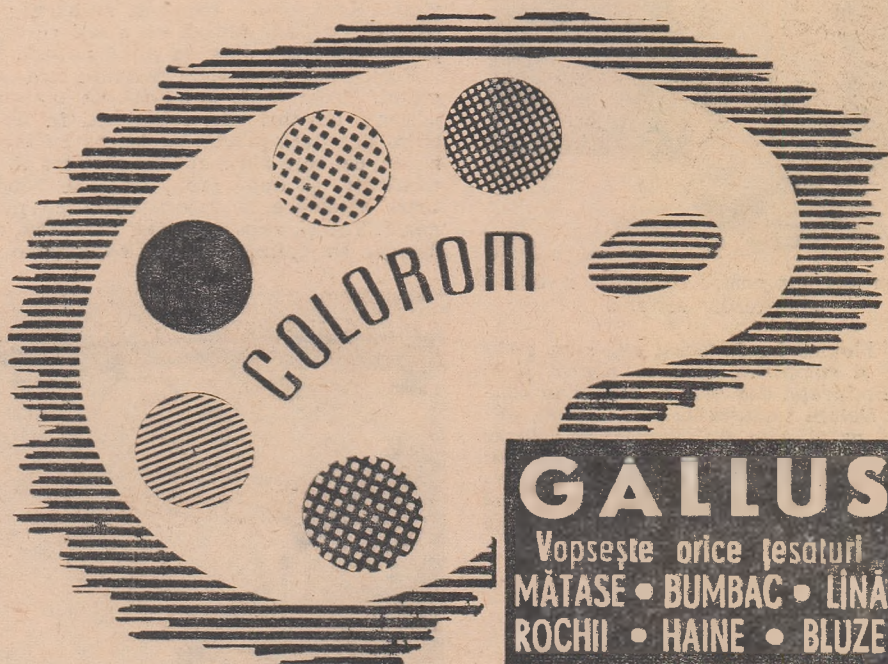
oferă spre vânzare:

CLORURĂ DE SODIU
STAS 6030/1959
UTILIZAT ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ,
SIDERURGICĂ, TEXTILĂ,
ȘTICLĂRIE ETC.

SULFAT DE AMONIU
STAS 931/1961
UTILIZAT LA FABRICAREA MEDICAMENTELOR, ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ, TĂBĂCĂRIE ETC.

SULFIT DE SODIU
N.I. 2449/62
REZULTAT DE LA FABRICAREA FENOLULUI, UTILIZAT LA FABRICAREA HÎRTIEI ȘI CELULOZEI

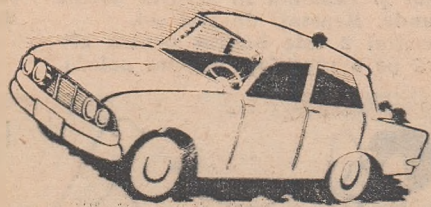
STAS 2062/1961
DAMIGENE DE ȘTICLĂ
A 50L. DIN ȘTOC SUPRANORMATIV

ÎNTRERINDEREA INDUSTRIALĂ ORAȘ SIBIU

Str. M. Kogălniceanu nr. 1 Tel. 3931

Livrează fără repartitie întreprinderilor, instituțiilor, G.A.S., cooperativelor agricole de producție și organizațiilor obștești:

— Scaune pentru săli de ședințe și cinematografe, bănci școlare, roabe metalice, tomberoane, cutii de gunoi, capace și guri de canalizare din fontă, precum și diferite construcții metalice.

— Reparații de autoturisme, camioane și motociclete.

— Execută turnări din fontă și metale neferoase.

CONFECȚII PENTRU LITORAL

Slipuri

Compleuri de plajă

Rochii de plajă

Costume de baie

Jachetă cu pantalon lung

În magazinele de specialitate din Capitală, din țară și de pe litoral, găsiți un sortiment variat de confecții pentru plajă

Stilul marinar

Vara aceasta stilul marinar este deosebit de agreat pentru nota de tinerețe și prospețime rezultată din combinațiile de

Costum marinar pentru concediu, creație a modelierilor sovietici

alb și bleumarin. În acest stil s-au creat rochiile și compleuri care se poartă și în oraș dimineața, dar mai cu seamă în concediu. Detalii importante sînt: forma gulerului, garniturile din material de culoare contrastantă sau în dungă, ca și panglicile și șnururile trasate sau aplicate. Foarte des stilul marinar este subliniat discret de o ancoră sau o roată de cîrmă brodate pe un buzunar.

GIMNASTICA MINTII

Sinucidere

sau asasinat ?

Revolverul zăcea pe covor, alături de cadavru.

— Vă rog să continuați, doamnă, se adresă inspectorul Werner unei tinere femei cu ochii plîși. Apoi apăsă pe butonul ceasului deșteptător; soneria agasantă se întrerupse. „E deja opt și un sfert”, remarcă el în gînd.

— În ultimul timp treburile îi mergeau prost. Nici cu sănătatea n-o ducea strălucit...

cit... Toată ziua de ieri mi-am petrecut-o la o prietenă, în vila ei din afara orașului. M-am întors în oraș seara cu trenul de ora șapte și cincisprezece...

— Dacă nu mă-nșel, drumul de la gară pînă la casa dv. durează vreo zece minute.

— Exact. În ultimul timp sufăr de dureri de cap și ieri mi-a fost mai rău ca

oricînd. M-am dus direct în baie. Apa caldă m-a calmat puțin. Am auzit un pocnet infundat dar nu i-am acordat nici o atenție. Mi-am închipuit că soțul meu a plecat undeva, trîntind ușa.

— Vă întrerup puțin. Vă amintiți bine ce a urmat ?

— Mi-am ales o carte și m-am culcat. Dar cu toate că am luat o porție dublă de somnifer n-am putut închide ochii. Dumnezeu, ce l-a îndemnat să facă una ca asta ?

— La ce oră v-ați culcat ?
— Nu m-am uitat la ceas. Știu, însă, că n-am stat în baie mai mult de un sfert de oră. Nu pot să înțeleg ce l-a împins la sinucidere...

— Păreră mea, doamnă, e că soțul dv. nu s-a sinucis. Știați că v-a lăsat prin testament o sumă mare de bani ?

Cum a dedus inspectorul că era vorba nu de o sinucidere, ci de o crimă ?

— El era mort.
— Ei, la această oră — în seara precedentă —
— Nu știam că v-a lăsat prin testament o sumă mare de bani.
— Dacă afirmațiile soțului ar fi fost adevărate, soțul n-ar fi putut pune deșteptătorul să sune la 8.15, deoarece, după spusele

(Din „Znanie-Sila“)

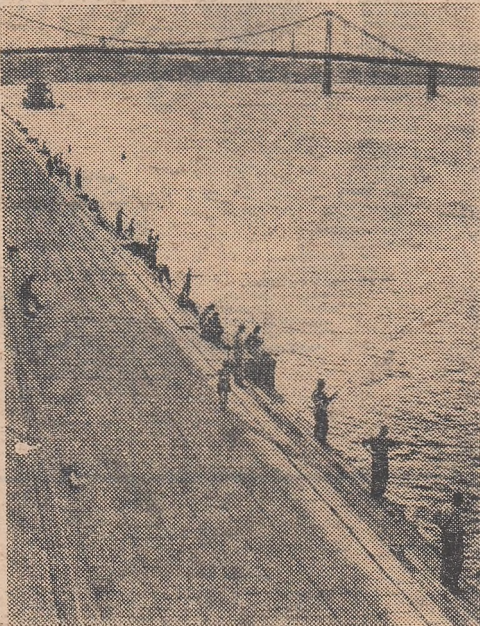
PENTRU TOȚI

Foloasele pescuitului

Orășenii au respirația accelerată și mai superficială din pricina aerului viciat al aglomerărilor urbane. Apoi, viața de cetățean e în general sedentară. Ceea ce impune cu necesitate practicarea exercițiilor fizice — măcar obligatoria gimnastică de dimineață —, plimbările pe jos într-un ritm anumit. Atît gimnastica cît și mersul pe jos aduc o netăgăduită contribuție la aprofundarea respirației, la menținerea viociunii organismului.

Totuși, chiar și în aceste condiții se simte lipsa unei cantități suficiente de oxigen. De unde nevoia de a ieși cu orice prilej afară din oraș, în plină natură.

Foarte util în această privință este pescuitul. Temă mult îndrăgită de umoriști, pescarii amatori sînt zeflemisiți în fel și chip. Dar dacă privim problema cu seriozitate, cei care rid mai bine sînt tot ei. Să admitem că după ore întregi de răbdătoare așteptare se întorc acasă cu mîna goală. Totuși, ziua nu a fost prăpădită zadarnic. În definitiv, nu e obligatoriu ca

Pescuitul este o pasiune generală la Moscova

pescarii să mănînce pește și apoi o experiență îndelungată i-a învățat să-și întocmească meniul fără a conta pe îndeminarea și norocul lor. Dar în schimb au stat în aer liber și curat. Iar dacă lacul sau apa curgătoare în care și-au aruncat undița sînt mai departe de gară sau de stația de autobuz, au combinat cura de soare și aer cu mersul pe jos.

Deosebit de folositor este pescuitul în copii. Iarna aerul e mai curat iar cheltuirea de energie fizică mai mare, deoarece se adaugă efortul de a sparge gheața și de a merge mai mult în căutarea locului potrivit.

Sederea în aer liber în preajma lacurilor și rîurilor are un efect mai mult decît binefăcător asupra persoanelor care suferă de boli de plămîni sau ale sistemului cardio-vascular. Savanții au observat că oamenii pe care îi supără, de exemplu, hipertonia, se simt mult mai bine după pescuit. Chiar și o excursie de o zi afară din oraș e utilă. Sistemul nervos se liniștește, simțim mai multă vigoare și viociune, și această rezervă acumulată într-o singură zi ne ajunge apoi toată săptămîna.

Iar dacă toate aceste argumente în favoarea pescuitului nu sînt suficiente, mai aducem unul: pescuitul intră în programul de pregătire fizică al cosmonauților.

BUNA CUVINȚĂ CERE...

Cînd mergeți în vizită

Dacă vă pregătiți să faceți o vizită nu trebuie să picați ca un trăsnet din senin. E mai bine să preveniți gazdele din timp. Atît pentru ei, fiindcă trebuie totuși să se pregătească, cît și pentru dv.: nu-i plăcut să faceți drumul degeaba constatînd că nu sînt acasă.

Dar dacă ați fixat o zi și o oră, respectați-le întocmai. În cazul că se ivește ceva neprevăzut, aveți grijă să anunțați din vreme gazda, explicîndu-i obligatoriu motivul pentru care contramandați vizita.

Nu aduceți cu dumneavoastră persoane necunoscute fără a-i preveni în prealabil pe stăpînii casei. Nu vă grăbiți să consolidați prea repede cunoștința abia făcută. Băieți, dacă abia ați cunoscut o fată, nu o plictisiți cu telefoane prea dese.

În timpul conversației nu prăvăliți pe umerii interlocutorului povara insucceselor și a greutăților dv. materiale, durerea unei iubiri neîmpărtășite și necazurile pe care vi le pricinuesc ficatul și rinichii bolnavi, radiculita sau ulcerul.

Dacă stăpîna casei vrea să improvizeze o masă, arătați-vă preferința pentru ceea ce se prepară ușor și repede.

Dacă n-ați fost de mult într-o casă în care sînt copii, nu uitați să aduceți dulciuri sau jucării.

SFATURI PRACTICE

Cum „salvăm” o fustă

Dacă fusta dumneavoastră și-a pierdut forma, nu disperați. Mai puteți s-o „salvați”. Întindeți în baie două sfori paralele și prindeți cu 5-6 cîrlige de una cordonul și de cealaltă poalele fustei. După care deschideți dușul pentru a umezi atmosfera din baie. Pe timp de ceată face această operație pe balcon sau în curte.

Blănurile „concediate”

La sosirea verii îmbrăcămîntea de iarnă se depozitează într-un geamantan, o ladă sau un șifonier separat. Înainte de a le „concedia” nu uitați să le uscați și să le periați bine, inclusiv buzunarele. Gulerul paltonului se curăță cu benzină sau cu spirt denaturat diluat. Înainte de a fi pus în geamantan vom împacheta fiecare obiect în hîrtie, după ce, bineînțeles, l-am presărat cu naftalină.

Covorul capricios

Pînă nu de mult specialiștii erau de părere că un covor nou nu poate fi curățat un timp cu aspiratorul, căci își pierde culorile. Astăzi sînt de cu totul altă părere, anume că murdăria depusă pe covor schimbă culorile mai mult decît răsucitorul. În timpul curățatului covorului trebuie întins pe o suprafață netedă.

(După „Nedelea“)

GIMNASTICĂ

90 de secunde pentru frumusețe

Întrebați orice femeie de ce nu face gimnastică și veți primi invariabilul răspuns: n-am timp. Dimineața mă grăbesc la lucru, după masă vîd de gospodărie, seara mă duc la cinema, la teatru sau pur și simplu sînt obosea.

Și totuși, pentru a fi frumoasă nu e nevoie decît de... un minut și jumătate zilnic. Atîta trebuie pentru executarea micului complex de exerciții fizice pe care vi-l recomandăm azi. Dacă le practicați sistematic, după numai o lună rezultatele vor fi vizibile.

1) Scopul primului exercițiu este subțierea taliei. Culcați-vă cu o pernă sub cap (dacă puteți să vă lipsiți de ea e și mai bine), prindeți-vă mîinile la ceafă și îndoiți picioarele. Ridicați trunchiul cît puteți de sus și rămîneți în această poziție șase secunde. Repetați de trei ori.

2) Exercițiul 2 este indicat pentru gît. Culcați-vă pe o suprafață absolut netedă,

cu perna îndoită sub cap. Apăsăți cît puteți de tare capul pe pernă și stați așa șase secunde. Se execută de două ori.

3) Femeilor cu umeri prea plini le recomandăm în mod special exercițiul numărul 3. Tot în poziția culcat, îmbrățișați cu ambele mîini o pernă mare și apăsăți-o cu toată puterea pe abdomen. Repetați.

4-5) Aceste două exerciții sînt indicate pentru corectarea formei picioarelor. Culcați-vă și puneți o pernă între picioarele perfect întinse. Timp de șase secunde strîngeți perna cît puteți de tare. Repetați de trei ori, apoi dați perna la o parte. Cu picioarele ușor îndoite, sprijiniți talpa piciorului stîng în degetele celui drept și întindeți piciorul drept. Stați așa timp de șase secunde, cu mușchii bine încordați, după care schimbați poziția picioarelor.

Prof. Olga Nikolaeva

